නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස

# ඛුද්දකනිකායෙ

# ධම්මපදපාළි

## 1. යමකවග්ගො

1. මනොපුබ්බඞ්ගමා ධම්මා, මනොසෙට්ඨා මනොමයා;
මනසා චෙ පදුට්ඨෙන, භාසති වා කරොති වා;
තතො නං දුක්ඛමන්වෙති, චක්කංව වහතො පදං.

2. මනොපුබ්බඞ්ගමා ධම්මා, මනොසෙට්ඨා මනොමයා;
මනසා චෙ පසන්නෙන, භාසති වා කරොති වා;
තතො නං සුඛමන්වෙති, ඡායාව අනපායිනී [අනුපායිනී (ක.)].

3. අක්කොච්ඡි මං අවධි මං, අජිනි [අජීනි (?)] මං අහාසි මෙ;
යෙ ච තං උපනය්හන්ති, වෙරං තෙසං න සම්මති.

4. අක්කොච්ඡි මං අවධි මං, අජිනි මං අහාසි මෙ;
යෙ ච තං නුපනය්හන්ති, වෙරං තෙසූපසම්මති.

5. න හි වෙරෙන වෙරානි, සම්මන්තීධ කුදාචනං;
අවෙරෙන ච සම්මන්ති, එස ධම්මො සනන්තනො.

6. පරෙ ච න විජානන්ති, මයමෙත්ථ යමාමසෙ;
යෙ ච තත්ථ විජානන්ති, තතො සම්මන්ති මෙධගා.

7. සුභානුපස්සිං විහරන්තං, ඉන්ද්‍රියෙසු අසංවුතං;
භොජනම්හි චාමත්තඤ්ඤුං, කුසීතං හීනවීරියං;
තං වෙ පසහති මාරො, වාතො රුක්ඛංව දුබ්බලං.

8. අසුභානුපස්සිං විහරන්තං, ඉන්ද්‍රියෙසු සුසංවුතං;
භොජනම්හි ච මත්තඤ්ඤුං, සද්ධං ආරද්ධවීරියං;
තං වෙ නප්පසහති මාරො, වාතො සෙලංව පබ්බතං.

9. අනික්කසාවො කාසාවං, යො වත්ථං පරිදහිස්සති;
අපෙතො දමසච්චෙන, න සො කාසාවමරහති.

10. යො ච වන්තකසාවස්ස, සීලෙසු සුසමාහිතො;
උපෙතො දමසච්චෙන, ස වෙ කාසාවමරහති.

11. අසාරෙ සාරමතිනො, සාරෙ චාසාරදස්සිනො;
තෙ සාරං නාධිගච්ඡන්ති, මිච්ඡාසඞ්කප්පගොචරා.

12. සාරඤ්ච සාරතො ඤත්වා, අසාරඤ්ච අසාරතො;
තෙ සාරං අධිගච්ඡන්ති, සම්මාසඞ්කප්පගොචරා.

13. යථා අගාරං දුච්ඡන්නං, වුට්ඨී සමතිවිජ්ඣති;
එවං අභාවිතං චිත්තං, රාගො සමතිවිජ්ඣති.

14. යථා අගාරං සුඡන්නං, වුට්ඨී න සමතිවිජ්ඣති;
එවං සුභාවිතං චිත්තං, රාගො න සමතිවිජ්ඣති.

15. ඉධ සොචති පෙච්ච සොචති, පාපකාරී උභයත්ථ සොචති;
සො සොචති සො විහඤ්ඤති, දිස්වා කම්මකිලිට්ඨමත්තනො.

16. ඉධ මොදති පෙච්ච මොදති, කතපුඤ්ඤො උභයත්ථ මොදති;
සො මොදති සො පමොදති, දිස්වා කම්මවිසුද්ධිමත්තනො.

17. ඉධ තප්පති පෙච්ච තප්පති, පාපකාරී [පාපකාරි (?)] උභයත්ථ තප්පති;
‘‘පාපං මෙ කත’’න්ති තප්පති, භිය්‍යො [භීයො (සී.)] තප්පති දුග්ගතිං ගතො.

18. ඉධ නන්දති පෙච්ච නන්දති, කතපුඤ්ඤො උභයත්ථ නන්දති;
‘‘පුඤ්ඤං මෙ කත’’න්ති නන්දති, භියྻො නන්දති සුග්ගතිං ගතො.

19. බහුම්පි චෙ සංහිත [සහිතං (සී.ස්‍යා. කං. පී.)] භාසමානො, න තක්කරො හොති නරො පමත්තො;
ගොපොව ගාවො ගණයං පරෙසං, න භාගවා සාමඤ්ඤස්ස හොති.

20. අප්පම්පි චෙ සංහිත භාසමානො, ධම්මස්ස හොති [හොතී (සී. පී.)] අනුධම්මචාරී;
රාගඤ්ච දොසඤ්ච පහාය මොහං, සම්මප්පජානො සුවිමුත්තචිත්තො;
අනුපාදියානො ඉධ වා හුරං වා, ස භාගවා සාමඤ්ඤස්ස හොති.

යමකවග්ගො පඨමො නිට්ඨිතො.

# 2. අප්පමාදවග්ගො

21. අප්පමාදො අමතපදං [අමතං පදං (ක.)], පමාදො මච්චුනො පදං;
අප්පමත්තා න මීයන්ති, යෙ පමත්තා යථා මතා.

22. එවං [එතං (සී. ස්‍යා. කං. පී.)] විසෙසතො ඤත්වා, අප්පමාදම්හි පණ්ඩිතා;
අප්පමාදෙ පමොදන්ති, අරියානං ගොචරෙ රතා.

23. තෙ ඣායිනො සාතතිකා, නිච්චං දළ්හපරක්කමා;
ඵුසන්ති ධීරා නිබ්බානං, යොගක්ඛෙමං අනුත්තරං.

24. උට්ඨානවතො සතීමතො [සතිමතො (සී. ස්‍යා. ක.)], සුචිකම්මස්ස නිසම්මකාරිනො;
සඤ්ඤතස්ස ධම්මජීවිනො, අප්පමත්තස්ස [අපමත්තස්ස (?)] යසොභිවඩ්ඪති.

25. උට්ඨානෙනප්පමාදෙන , සංයමෙන දමෙන ච;
දීපං කයිරාථ මෙධාවී, යං ඔඝො නාභිකීරති.

26. පමාදමනුයුඤ්ජන්ති, බාලා දුම්මෙධිනො ජනා;
අප්පමාදඤ්ච මෙධාවී, ධනං සෙට්ඨංව රක්ඛති.

27. මා පමාදමනුයුඤ්ජෙථ, මා කාමරතිසන්ථවං [සන්ධවං (ක)];
අප්පමත්තො හි ඣායන්තො, පප්පොති විපුලං සුඛං.

28. පමාදං අප්පමාදෙන, යදා නුදති පණ්ඩිතො;
පඤ්ඤාපාසාදමාරුය්හ, අසොකො සොකිනිං පජං;
පබ්බතට්ඨොව භූමට්ඨෙ [භුම්මට්ඨෙ (සී. ස්‍යා.)], ධීරො බාලෙ අවෙක්ඛති.

29. අප්පමත්තො පමත්තෙසු, සුත්තෙසු බහුජාගරො;
අබලස්සංව සීඝස්සො, හිත්වා යාති සුමෙධසො.

30. අප්පමාදෙන මඝවා, දෙවානං සෙට්ඨතං ගතො;
අප්පමාදං පසංසන්ති, පමාදො ගරහිතො සදා.

31. අප්පමාදරතො භික්ඛු, පමාදෙ භයදස්සි වා;
සංයොජනං අණුං ථූලං, ඩහං අග්ගීව ගච්ඡති.

32. අප්පමාදරතො භික්ඛු, පමාදෙ භයදස්සි වා;
අභබ්බො පරිහානාය, නිබ්බානස්සෙව සන්තිකෙ.

අප්පමාදවග්ගො දුතියො නිට්ඨිතො.

# 3. චිත්තවග්ගො

33. ඵන්දනං චපලං චිත්තං, දූරක්ඛං [දුරක්ඛං (සබ්බත්ථ)] දුන්නිවාරයං;
උජුං කරොති මෙධාවී, උසුකාරොව තෙජනං.

34. වාරිජොව ථලෙ ඛිත්තො, ඔකමොකතඋබ්භතො;
පරිඵන්දතිදං චිත්තං, මාරධෙය්‍යං පහාතවෙ.

35. දුන්නිග්ගහස්ස ලහුනො, යත්ථකාමනිපාතිනො;
චිත්තස්ස දමථො සාධු, චිත්තං දන්තං සුඛාවහං.

36. සුදුද්දසං සුනිපුණං, යත්ථකාමනිපාතිනං;
චිත්තං රක්ඛෙථ මෙධාවී, චිත්තං ගුත්තං සුඛාවහං.

37. දූරඞ්ගමං එකචරං [එකචාරං (ක.)], අසරීරං ගුහාසයං;
යෙ චිත්තං සංයමෙස්සන්ති, මොක්ඛන්ති මාරබන්ධනා.

38. අනවට්ඨිතචිත්තස්ස, සද්ධම්මං අවිජානතො;
පරිප්ලවපසාදස්ස, පඤ්ඤා න පරිපූරති.

39. අනවස්සුතචිත්තස්ස, අනන්වාහතචෙතසො;
පුඤ්ඤපාපපහීනස්ස, නත්ථි ජාගරතො භයං.

40. කුම්භූපමං කායමිමං විදිත්වා, නගරූපමං චිත්තමිදං ඨපෙත්වා;
යොධෙථ මාරං පඤ්ඤාවුධෙන, ජිතඤ්ච රක්ඛෙ අනිවෙසනො සියා.

41. අචිරං වතයං කායො, පථවිං අධිසෙස්සති;
ඡුද්ධො අපෙතවිඤ්ඤාණො, නිරත්ථංව කලිඞ්ගරං.

42. දිසො දිසං යං තං කයිරා, වෙරී වා පන වෙරිනං;
මිච්ඡාපණිහිතං චිත්තං, පාපියො [පාපියං (?)] නං තතො කරෙ.

43. න තං මාතා පිතා කයිරා, අඤ්ඤෙ වාපි ච ඤාතකා;
සම්මාපණිහිතං චිත්තං, සෙය්‍යසො නං තතො කරෙ.

චිත්තවග්ගො තතියො නිට්ඨිතො.

# 4. පුප්ඵවග්ගො

44. කො ඉමං [කොමං (ක.)] පඨවිං විචෙස්සති [විජෙස්සති (සී. স্যා. පී.)], යමලොකඤ්ච ඉමං සදෙවකං;
කො ධම්මපදං සුදෙසිතං, කුසලො පුප්ඵමිව පචෙස්සති [පුප්ඵමිවප්පචෙස්සති (ක.)].

45. සෙඛො පථවිං විචෙස්සති, යමලොකඤ්ච ඉමං සදෙවකං;
සෙඛො ධම්මපදං සුදෙසිතං, කුසලො පුප්ඵමිව පචෙස්සති.

46. ඵෙණූපමං කායමිමං විදිත්වා, මරීචිධම්මං අභිසම්බුධානො;
ඡෙත්වාන මාරස්ස පපුප්ඵකානි [සපුප්ඵකානි (ටීකා)], අදස්සනං මච්චුරාජස්ස ගච්ඡෙ.

47. පුප්ඵානි හෙව පචිනන්තං, බ්‍යාසත්තමනසං [බ්‍යාසත්තමානසං (ක.)] නරං;
සුත්තං ගාමං මහොඝොව, මච්චු ආදාය ගච්ඡති.

48. පුප්ඵානි හෙව පචිනන්තං, බ්‍යාසත්තමනසං නරං;
අතිත්තඤ්ඤෙව කාමෙසු, අන්තකො කුරුතෙ වසං.

49. යථාපි භමරො පුප්ඵං, වණ්ණගන්ධමහෙඨයං [වණ්ණගන්ධමපොඨයං (ක.)];
පලෙති රසමාදාය, එවං ගාමෙ මුනී චරෙ.

50. න පරෙසං විලොමානි, න පරෙසං කතාකතං;
අත්තනොව අවෙක්ඛෙය්‍ය, කතානි අකතානි ච.

51. යථාපි රුචිරං පුප්ඵං, වණ්ණවන්තං අගන්ධකං;
එවං සුභාසිතා වාචා, අඵලා හොති අකුබ්බතො.

52. යථාපි රුචිරං පුප්ඵං, වණ්ණවන්තං සුගන්ධකං [සගන්ධකං (සී. ස්‍යා. කං. පී.)];
එවං සුභාසිතා වාචා, සඵලා හොති කුබ්බතො [සකුබ්බතො (සී. පී.), පකුබ්බතො (සී. අට්ඨ.), සුකුබ්බතො (ස්‍යා. කං.)].

53. යථාපි පුප්ඵරාසිම්හා, කයිරා මාලාගුණෙ බහූ;
එවං ජාතෙන මච්චෙන, කත්තබ්බං කුසලං බහුං.

54. න පුප්ඵගන්ධො පටිවාතමෙති, න චන්දනං තගරමල්ලිකා [තගරමල්ලිකා (සී. ස්‍යා. කං. පී.)];
සතඤ්ච ගන්ධො පටිවාතමෙති, සබ්බා දිසා සප්පුරිසො පවායති.

55. චන්දනං තගරං වාපි, උප්පලං අථ වස්සිකී;
එතෙසං ගන්ධජාතානං, සීලගන්ධො අනුත්තරො.

56. අප්පමත්තො අයං ගන්ධො, ය්වායං තගරචන්දනං [යායං තගරචන්දනී (සී. ස්‍යා. කං. පී.)];
යො ච සීලවතං ගන්ධො, වාති දෙවෙසු උත්තමො.

57. තෙසං සම්පන්නසීලානං, අප්පමාදවිහාරිනං;
සම්මදඤ්ඤා විමුත්තානං, මාරො මග්ගං න වින්දති.

58. යථා සඞ්කාරධානස්මිං [සඞ්කාරධානස්මිං (සී. ස්‍යා. කං. පී.)], උජ්ඣිතස්මිං මහාපථෙ;
පදුමං තත්ථ ජායෙථ, සුචිගන්ධං මනොරමං.

59. එවං සඞ්කාරභූතෙසු, අන්ධභූතෙ [අන්ධීභූතෙ (ක.)] පුථුජ්ජනෙ;
අතිරොචති පඤ්ඤාය, සම්මාසම්බුද්ධසාවකො.

පුප්ඵවග්ගො චතුත්ථො නිට්ඨිතො.

## 5. බාලවග්ගො

60. දීඝා ජාගරතො රත්ති, දීඝං සන්තස්ස යොජනං;
දීඝො බාලානං සංසාරො, සද්ධම්මං අවිජානතං.

61. චරඤ්චෙ නාධිගච්ඡෙය්‍ය, සෙය්‍යං සදිසමත්තනො;
එකචරියං [එකචරියං (ක.)] දළ්හං කයිරා, නත්ථි බාලෙ සහායතා.

62. පුත්තා මත්ථි ධනම්මත්ථි [පුත්තමත්ථි ධනමත්ථි (ක.)], ඉති බාලො විහඤ්ඤති;
අත්තා හි [අත්තාපි (?)] අත්තනො නත්ථි, කුතො පුත්තා කුතො ධනං.

63. යො බාලො මඤ්ඤති බාල්‍යං, පණ්ඩිතො වාපි තෙන සො;
බාලො ච පණ්ඩිතමානී, ස වෙ ''බාලො''ති වුච්චති.

64. යාවජීවම්පි චෙ බාලො, පණ්ඩිතං පයිරුපාසති;
න සො ධම්මං විජානාති, දබ්බී සූපරසං යථා.

65. මුහුත්තමපි චෙ විඤ්ඤූ, පණ්ඩිතං පයිරුපාසති;
ඛිප්පං ධම්මං විජානාති, ජිව්හා සූපරසං යථා.

66. චරන්ති බාලා දුම්මෙධා, අමිත්තෙනෙව අත්තනා;
කරොන්තා පාපකං කම්මං, යං හොති කටුකප්ඵලං.

67. න තං කම්මං කතං සාධු, යං කත්වා අනුතප්පති;
යස්ස අස්සුමුඛො රොදං, විපාකං පටිසෙවති.

68. තඤ්ච කම්මං කතං සාධු, යං කත්වා නානුතප්පති;
යස්ස පතීතො සුමනො, විපාකං පටිසෙවති.

69. මධුවා [මධුං වා (දී. නි. ටීකා 1)] මඤ්ඤති බාලො, යාව පාපං න පච්චති;
යදා ච පච්චති පාපං, බාලො [අථ බාලො (සී. ස්‍යා.) අථ (?)] දුක්ඛං නිගච්ඡති.

70. මාසෙ මාසෙ කුසග්ගෙන, බාලො භුඤ්ජෙය්‍ය භොජනං;
න සො සඞ්ඛාතධම්මානං [සඞ්ඛතධම්මානං (සී. පී. ක.)], කලං අග්ඝති සොළසිං.

71. න හි පාපං කතං කම්මං, සජ්ජු ඛීරංව මුච්චති;
ඩහන්තං බාලමන්වෙති, භස්මච්ඡන්නොව [භස්මාඡන්නොව (සී. පී. ක.)] පාවකො.

72. යාවදෙව අනත්ථාය, ඤත්තං [ඤාතං (?)] බාලස්ස ජායති;
හන්ති බාලස්ස සුක්කංසං, මුද්ධමස්ස විපාතයං.

73. අසන්තං භාවනමිච්ඡෙය්‍ය [අසන්තං භාවමිච්ඡෙය්‍ය (ස්‍යා.), අසන්තභාවනමිච්ඡෙය්‍ය (ක.)], පුරෙක්ඛාරඤ්ච භික්ඛුසු;
ආවාසෙසු ච ඉස්සරියං, පූජා පරකුලෙසු ච.

74. මමෙව කත මඤ්ඤන්තු, ගිහීපබ්බජිතා උභො;
මමෙවාතිවසා අස්සු, කිච්චාකිච්චෙසු කිස්මිචි;
ඉති බාලස්ස සඞ්කප්පො, ඉච්ඡා මානො ච වඩ්ඪති.

75. අඤ්ඤා හි ලාභූපනිසා, අඤ්ඤා නිබ්බානගාමිනී;
එවමෙතං අභිඤ්ඤාය, භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො;
සක්කාරං නාභිනන්දෙය්‍ය, විවෙකමනුබ්‍රූහයෙ.

බාලවග්ගො පඤ්චමො නිට්ඨිතො.

# 6. පණ්ඩිතවග්ගො

76. නිධීනංව පවත්තාරං, යං පස්සෙ වජ්ජදස්සිනං;
නිග්ගය්හවාදිං මෙධාවිං, තාදිසං පණ්ඩිතං භජෙ;
තාදිසං භජමානස්ස, සෙය්‍යො හොති න පාපියො.

77. ඔවදෙය්‍යානුසාසෙය්‍ය, අසබ්භා ච නිවාරයෙ;
සතඤ්හි සො පියො හොති, අසතං හොති අප්පියො.

78. න භජෙ පාපකෙ මිත්තෙ, න භජෙ පුරිසාධමෙ;
භජෙථ මිත්තෙ කල්‍යාණෙ, භජෙථ පුරිසුත්තමෙ.

79. ධම්මපීති සුඛං සෙති, විප්පසන්නෙන චෙතසා;
අරියප්පවෙදිතෙ ධම්මෙ, සදා රමති පණ්ඩිතො.

80. උදකඤ්හි නයන්ති නෙත්තිකා, උසුකාරා නමයන්ති [දමයන්ති (ක.)] තෙජනං;
දාරුං නමයන්ති තච්ඡකා, අත්තානං දමයන්ති පණ්ඩිතා.

81. සෙලො යථා එකඝනො [එකග්ඝනො (ක.)], වාතෙන න සමීරති;
එවං නින්දාපසංසාසු, න සමිඤ්ජන්ති පණ්ඩිතා.

82. යථාපි රහදො ගම්භීරො, විප්පසන්නො අනාවිලො;
එවං ධම්මානි සුත්වාන, විප්පසීදන්ති පණ්ඩිතා.

83. සබ්බත්ථ වෙ සප්පුරිසා චජන්ති, න කාමකාමා ලපයන්ති සන්තො;
සුඛෙන ඵුට්ඨා අථ වා දුඛෙන, න උච්චාවචං [නොච්චාවචං (සී. අට්ඨ.)] පණ්ඩිතා දස්සයන්ති.

84. න අත්තහෙතු න පරස්ස හෙතු, න පුත්තමිච්ඡෙ න ධනං න රට්ඨං;
න ඉච්ඡෙය්‍ය [නයිච්ඡෙ (පී.), නිච්ඡෙ (?)] අධම්මෙන සමිද්ධිමත්තනො, ස සීලවා පඤ්ඤවා ධම්මිකො සියා.

85. අප්පකා තෙ මනුස්සෙසු, යෙ ජනා පාරගාමිනො;
අථායං ඉතරා පජා, තීරමෙවානුධාවති.

86. යෙ ච ඛො සම්මදක්ඛාතෙ, ධම්මෙ ධම්මානුවත්තිනො;
තෙ ජනා පාරමෙස්සන්ති, මච්චුධෙය්‍යං සුදුත්තරං.

87. කණ්හං ධම්මං විප්පහාය, සුක්කං භාවෙථ පණ්ඩිතො;
ඔකා අනොකමාගම්ම, විවෙකෙ යත්ථ දූරමං.

88. තත්‍රාභිරතිමිච්ඡෙය්‍ය, හිත්වා කාමෙ අකිඤ්චනො;
පරියොදපෙය්‍ය [පරියොදාපෙය්‍ය (?)] අත්තානං, චිත්තක්ලෙසෙහි පණ්ඩිතො.

89. යෙසං සම්බොධියඞ්ගෙසු, සම්මා චිත්තං සුභාවිතං;
ආදානපටිනිස්සග්ගෙ, අනුපාදාය යෙ රතා;
ඛීණාසවා ජුතිමන්තො, තෙ ලොකෙ පරිනිබ්බුතා.

පණ්ඩිතවග්ගො ඡට්ඨො නිට්ඨිතො.

# 7. අරහන්තවග්ගො

90. ගතද්ධිනො විසොකස්ස, විප්පමුත්තස්ස සබ්බධි;
සබ්බගන්ථප්පහීනස්ස, පරිළාහො න විජ්ජති.

91. උය්‍යුඤ්ජන්ති සතීමන්තො, න නිකෙතෙ රමන්ති තෙ;
හංසාව පල්ලලං හිත්වා, ඔකමොකං ජහන්ති තෙ.

92. යෙසං සන්නිචයො නත්ථි, යෙ පරිඤ්ඤාතභොජනා;
සුඤ්ඤතො අනිමිත්තො ච, විමොක්ඛො යෙසං ගොචරො;
ආකාසෙ ච සකුන්තානං [සකුණානං (ක.)], ගති තෙසං දුරන්නයා.

93. යස්සාසවා පරික්ඛීණා, ආහාරෙ ච අනිස්සිතො;
සුඤ්ඤතො අනිමිත්තො ච, විමොක්ඛො යස්ස ගොචරො;
ආකාසෙ ච සකුන්තානං, පදං තස්ස දුරන්නයං.

94. යස්සින්ද්‍රියානි සමථඞ්ගතානි [සමථං ගතානි (සී. පී.)], අස්සා යථා සාරථිනා සුදන්තා;
පහීනමානස්ස අනාසවස්ස, දෙවාපි තස්ස පිහයන්ති තාදිනො.

95. පථවිසමො නො විරුජ්ඣති, ඉන්දඛිලුපමො [ඉන්දඛීලූපමො (සී. ස්‍යා. ක.)] තාදි සුබ්බතො;
රහදොව අපෙතකද්දමො, සංසාරා න භවන්ති තාදිනො.

96. සන්තං තස්ස මනං හොති, සන්තා වාචා ච කම්ම ච;
සම්මදඤ්ඤා විමුත්තස්ස, උපසන්තස්ස තාදිනො.

97. අස්සද්ධො අකතඤ්ඤූ ච, සන්ධිච්ඡෙදො ච යො නරො;
හතාවකාසො වන්තාසො, ස වෙ උත්තමපොරිසො.

98. ගාමෙ වා යදි වාරඤ්ඤෙ, නින්නෙ වා යදි වා ථලෙ;
යත්ථ අරහන්තො විහරන්ති, තං භූමිරාමණෙය්‍යකං.

99. රමණීයානි අරඤ්ඤානි, යත්ථ න රමතී ජනො;
වීතරාගා රමිස්සන්ති, න තෙ කාමගවෙසිනො.

අරහන්තවග්ගො සත්තමො නිට්ඨිතො.

# 8. සහස්සවග්ගො

100. සහස්සමපි චෙ වාචා, අනත්ථපදසංහිතා;
එකං අත්ථපදං සෙය්‍යො, යං සුත්වා උපසම්මති.

101. සහස්සමපි චෙ ගාථා, අනත්ථපදසංහිතා;
එකං ගාථාපදං සෙය්‍යො, යං සුත්වා උපසම්මති.

102. යො ච ගාථා සතං භාසෙ, අනත්ථපදසංහිතා [අනත්ථපදසඤ්හිතං (ක.) විසෙසනං හෙතං ගාථාතිපදස්ස];
එකං ධම්මපදං සෙය්‍යො, යං සුත්වා උපසම්මති.

103. යො සහස්සං සහස්සෙන, සඞ්ගාමෙ මානුසෙ ජිනෙ;
එකඤ්ච ජෙය්‍යමත්තානං [අත්තානං (සී. පී.)], ස වෙ සඞ්ගාමජුත්තමො.

104. අත්තා හවෙ ජිතං සෙය්‍යො, යා චායං ඉතරා පජා;
අත්තදන්තස්ස පොසස්ස, නිච්චං සඤ්ඤතචාරිනො.

105. නෙව දෙවො න ගන්ධබ්බො, න මාරො සහ බ්‍රහ්මුනා;
ජිතං අපජිතං කයිරා, තථාරූපස්ස ජන්තුනො.

106. මාසෙ මාසෙ සහස්සෙන, යො යජෙථ සතං සමං;
එකඤ්ච භාවිතත්තානං, මුහුත්තමපි පූජයෙ;
සායෙව පූජනා සෙය්‍යො, යඤ්චෙ වස්සසතං හුතං.

107. යො ච වස්සසතං ජන්තු, අග්ගිං පරිචරෙ වනෙ;
එකඤ්ච භාවිතත්තානං, මුහුත්තමපි පූජයෙ;
සායෙව පූජනා සෙය්‍යො, යඤ්චෙ වස්සසතං හුතං.

108. යං කිඤ්චි යිට්ඨං ච හුතං ච [යිට්ඨඤ්ච හුතඤ්ච (ක.)] ලොකෙ, සංවච්ඡරං යජෙථ පුඤ්ඤපෙක්ඛො;
සබ්බම්පි තං න චතුභාගමෙති, අභිවාදනා උජ්ජුගතෙසු සෙය්‍යො.

109. අභිවාදනසීලිස්ස, නිච්චං වුඩ්ඪාපචායිනො [වද්ධාපචායිනො (සී. පී.)];
චත්තාරො ධම්මා වඩ්ඪන්ති, ආයු වණ්ණො සුඛං බලං.

110. යො ච වස්සසතං ජීවෙ, දුස්සීලො අසමාහිතො;
එකාහං ජීවිතං සෙය්‍යො, සීලවන්තස්ස ඣායිනො.

111. යො ච වස්සසතං ජීවෙ, දුප්පඤ්ඤො අසමාහිතො;
එකාහං ජීවිතං සෙය්‍යො, පඤ්ඤවන්තස්ස ඣායිනො.

112. යො ච වස්සසතං ජීවෙ, කුසීතො හීනවීරියො;
එකාහං ජීවිතං සෙය්‍යො, වීරියමාරභතො දළ්හං.

113. යො ච වස්සසතං ජීවෙ, අපස්සං උදයබ්බයං;
එකාහං ජීවිතං සෙය්‍යො, පස්සතො උදයබ්බයං.

114. යො ච වස්සසතං ජීවෙ, අපස්සං අමතං පදං;
එකාහං ජීවිතං සෙය්‍යො, පස්සතො අමතං පදං.

115. යො ච වස්සසතං ජීවෙ, අපස්සං ධම්මමුත්තමං;
එකාහං ජීවිතං සෙය්‍යො, පස්සතො ධම්මමුත්තමං.

සහස්සවග්ගො අට්ඨමො නිට්ඨිතො.

# 9. පාපවග්ගො

116. අභිත්ථරෙථ කල්‍යාණෙ, පාපා චිත්තං නිවාරයෙ;
දන්ධඤ්හි කරොතො පුඤ්ඤං, පාපස්මිං රමතී මනො.

117. පාපඤ්චෙ පුරිසො කයිරා, න නං [න තං (සී. පී.)] කයිරා පුනප්පුනං;
න තම්හි ඡන්දං කයිරාථ, දුක්ඛො පාපස්ස උච්චයො.

118. පුඤ්ඤඤ්චෙ පුරිසො කයිරා, කයිරා නං [කයිරාථෙතං (සී. ස්‍යා.), කයිරාථෙනං (පී.)] පුනප්පුනං;
තම්හි ඡන්දං කයිරාථ, සුඛො පුඤ්ඤස්ස උච්චයො.

119. පාපොපි පස්සති භද්‍රං, යාව පාපං න පච්චති;
යදා ච පච්චති පාපං, අථ පාපො පාපානි [අථ පාපානි (?)] පස්සති.

120. භද්‍රොපි පස්සති පාපං, යාව භද්‍රං න පච්චති;
යදා ච පච්චති භද්‍රං, අථ භද්‍රො භද්‍රානි [අථ භද්‍රානි (?)] පස්සති.

121. මාවමඤ්ඤෙථ [මාප්පමඤ්ඤෙථ (සී. ස්‍යා. පී.)] පාපස්ස, න මන්තං [න මං තං (සී. පී.), න මත්තං (ස්‍යා.)] ආගමිස්සති;
උදබින්දුනිපාතෙන, උදකුම්භොපි පූරති;
බාලො පූරති [පූරති බාලො (සී. ක.), ආපූරති බාලො (ස්‍යා.)] පාපස්ස, ථොකං ථොකම්පි [ථොක ථොකම්පි (සී. පී.)] ආචිනං.

122. මාවමඤ්ඤෙථ පුඤ්ඤස්ස, න මන්තං ආගමිස්සති;
උදබින්දුනිපාතෙන, උදකුම්භොපි පූරති;
ධීරො පූරති පුඤ්ඤස්ස, ථොකං ථොකම්පි ආචිනං.

123. වාණිජොව භයං මග්ගං, අප්පසත්ථො මහද්ධනො;
විසං ජීවිතුකාමොව, පාපානි පරිවජ්ජයෙ.

124. පාණිම්හි චෙ වණො නාස්ස, හරෙය්‍ය පාණිනා විසං;
නාබ්බණං විසමන්වෙති, නත්ථි පාපං අකුබ්බතො.

125. යො අප්පදුට්ඨස්ස නරස්ස දුස්සති, සුද්ධස්ස පොසස්ස අනඞ්ගණස්ස;
තමෙව බාලං පච්චෙති පාපං, සුඛුමො රජො පටිවාතංව ඛිත්තො.

126. ගබ්භමෙකෙ උප්පජ්ජන්ති, නිරයං පාපකම්මිනො;
සග්ගං සුගතිනො යන්ති, පරිනිබ්බන්ති අනාසවා.

127. න අන්තලික්ඛෙ න සමුද්දමජ්ඣෙ, න පබ්බතානං විවරං පවිස්ස [පවිසං (ස්‍යා.)];
න විජ්ජතී [න විජ්ජති (ක. සී. පී. ක.)] සො ජගතිප්පදෙසො, යත්ථට්ඨිතො [යත්‍රට්ඨිතො (ස්‍යා.)] මුච්චෙය්‍ය පාපකම්මා.

128. න අන්තලික්ඛෙ න සමුද්දමජ්ඣෙ, න පබ්බතානං විවරං පවිස්ස;
න විජ්ජතී සො ජගතිප්පදෙසො, යත්ථට්ඨිතං [යත්‍රට්ඨිතං (ස්‍යා.)] නප්පසහෙය්‍ය මච්චු.

පාපවග්ගො නවමො නිට්ඨිතො.

# 10. දණ්ඩවග්ගො

129. සබ්බෙ තසන්ති දණ්ඩස්ස, සබ්බෙ භායන්ති මච්චුනො;
අත්තානං උපමං කත්වා, න හනෙය්‍ය න ඝාතයෙ.

130. සබ්බෙ තසන්ති දණ්ඩස්ස, සබ්බෙසං ජීවිතං පියං;
අත්තානං උපමං කත්වා, න හනෙය්‍ය න ඝාතයෙ.

131. සුඛකාමානි භූතානි, යො දණ්ඩෙන විහිංසති;
අත්තනො සුඛමෙසානො, පෙච්ච සො න ලභතෙ සුඛං.

132. සුඛකාමානි භූතානි, යො දණ්ඩෙන න හිංසති;
අත්තනො සුඛමෙසානො, පෙච්ච සො ලභතෙ සුඛං.

133. මාවොච ඵරුසං කඤ්චි, වුත්තා පටිවදෙය්‍යු තං [පටිවදෙය්‍යුං තං (ක.)];
දුක්ඛා හි සාරම්භකථා, පටිදණ්ඩා ඵුසෙය්‍යු තං [ඵුසෙය්‍යුං තං (ක.)].

134. සචෙ නෙරෙසි අත්තානං, කංසො උපහතො යථා;
එස පත්තොසි නිබ්බානං, සාරම්භො තෙ න විජ්ජති.

135. යථා දණ්ඩෙන ගොපාලො, ගාවො පාජෙති ගොචරං;
එවං ජරා ච මච්චු ච, ආයුං පාජෙන්ති පාණිනං.

136. අථ පාපානි කම්මානි, කරං බාලො න බුජ්ඣති;
සෙහි කම්මෙහි දුම්මෙධො, අග්ගිදඩ්ඪොව තප්පති.

137. යො දණ්ඩෙන අදණ්ඩෙසු, අප්පදුට්ඨෙසු දුස්සති;
දසන්නමඤ්ඤතරං ඨානං, ඛිප්පමෙව නිගච්ඡති.

138. වෙදනං ඵරුසං ජානිං, සරීරස්ස ච භෙදනං [සරීරස්ස පභෙදනං (ස්‍යා.)];
ගරුකං වාපි ආබාධං, චිත්තක්ඛෙපඤ්ච [චිත්තක්ඛෙපං ච (සී. ස්‍යා. පී.)] පාපුණෙ.

139. රාජතො වා උපසග්ගං [උපස්සග්ගං (සී. පී.)], අබ්භක්ඛානඤ්ච [අබ්භක්ඛානං ච (සී. පී.)] දාරුණං;
පරික්ඛයඤ්ච [පරික්ඛයං ච (සී. ස්‍යා. පී.)] ඤාතීනං, භොගානඤ්ච [භොගානං ච (සී. ස්‍යා. පී.)] පභඞ්ගුරං
[පභඞ්ගුනං (ක.)].

140. අථ වාස්ස අගාරානි, අග්ගි ඩහති [ඩය්හති (ක.)] පාවකො;
කායස්ස භෙදා දුප්පඤ්ඤො, නිරයං සොපපජ්ජති [සො උපපජ්ජති (සී. ස්‍යා.)].

141. න නග්ගචරියා න ජටා න පඞ්කා, නානාසකා ථණ්ඩිලසායිකා වා;
රජොජල්ලං උක්කුටිකප්පධානං, සොධෙන්ති මච්චං අවිතිණ්ණකඞ්ඛං.

142. අලඞ්කතො චෙපි සමං චරෙය්‍ය, සන්තො දන්තො නියතො බ්‍රහ්මචාරී;
සබ්බෙසු භූතෙසු නිධාය දණ්ඩං, සො බ්‍රාහ්මණො සො සමණො ස භික්ඛු.

143. හිරීනිසෙධො පුරිසො, කොචි ලොකස්මි විජ්ජති;
යො නිද්දං [නින්දං (සී. පී.) සං. නි. 1.18] අපබොධෙති [අපබොධති (සී. ස්‍යා. පී.)], අස්සො භද්‍රො කසාමිව.

144. අස්සො යථා භද්‍රො කසානිවිට්ඨො, ආතාපිනො සංවෙගිනො භවාථ;
සද්ධාය සීලෙන ච වීරියෙන ච, සමාධිනා ධම්මවිනිච්ඡයෙන ච;
සම්පන්නවිජ්ජාචරණා පතිස්සතා, ජහිස්සථ [පහස්සථ (සී. ස්‍යා. පී.)] දුක්ඛමිදං අනප්පකං.

145. උදකඤ්හි නයන්ති නෙත්තිකා, උසුකාරා නමයන්ති තෙජනං;
දාරුං නමයන්ති තච්ඡකා, අත්තානං දමයන්ති සුබ්බතා.

දණ්ඩවග්ගො දසමො නිට්ඨිතො.

# 11. ජරාවග්ගො

146. කො නු හාසො [කින්නු හාසො (ක.)] කිමානන්දො, නිච්චං පජ්ජලිතෙ සති;
අන්ධකාරෙන ඔනද්ධා, පදීපං න ගවෙසථ.

147. පස්ස චිත්තකතං බිම්බං, අරුකායං සමුස්සිතං;
ආතුරං බහුසඞ්කප්පං, යස්ස නත්ථි ධුවං ඨිති.

148. පරිජිණ්ණමිදං රූපං, රොගනීළං [රොගනිඩ්ඪං (සී. පී.), රොගනිද්ධං (ස්‍යා.)] පභඞ්ගුරං;
භිජ්ජති පූතිසන්දෙහො, මරණන්තඤ්හි ජීවිතං.

149. යානිමානි අපත්ථානි [යානිමානි අපත්ථානි (සී. ස්‍යා. පී.), යානිමානි’පවිද්ධානි (?)], අලාබූනෙව [අලාපූනෙව (සී. ස්‍යා. පී.)] සාරදෙ;
කාපොතකානි අට්ඨීනි, තානි දිස්වාන කා රති.

150. අට්ඨීනං නගරං කතං, මංසලොහිතලෙපනං;
යත්ථ ජරා ච මච්චු ච, මානො මක්ඛො ච ඔහිතො.

151. ජීරන්ති වෙ රාජරථා සුචිත්තා, අථො සරීරම්පි ජරං උපෙති;
සතඤ්ච ධම්මො න ජරං උපෙති, සන්තො හවෙ සබ්භි පවෙදයන්ති.

152. අප්පස්සුතායං පුරිසො, බලිබද්ධොව [බලිවද්දොව (සී. ස්‍යා. පී.)] ජීරති;
මංසානි තස්ස වඩ්ඪන්ති, පඤ්ඤා තස්ස න වඩ්ඪති.

153. අනෙකජාතිසංසාරං , සන්ධාවිස්සං අනිබ්බිසං;
ගහකාරං [ගහකාරකං (සී. ස්‍යා. පී.)] ගවෙසන්තො, දුක්ඛා ජාති පුනප්පුනං.

154. ගහකාරක දිට්ඨොසි, පුන ගෙහං න කාහසි;
සබ්බා තෙ ඵාසුකා භග්ගා, ගහකූටං විසඞ්ඛතං;
විසඞ්ඛාරගතං චිත්තං, තණ්හානං ඛයමජ්ඣගා.

155. අචරිත්වා බ්‍රහ්මචරියං, අලද්ධා යොබ්බනෙ ධනං;
ජිණ්ණකොඤ්චාව ඣායන්ති, ඛීණමච්ඡෙව පල්ලලෙ.

156. අචරිත්වා බ්‍රහ්මචරියං, අලද්ධා යොබ්බනෙ ධනං;
සෙන්ති චාපාතිඛීණාව, පුරාණානි අනුත්ථුනං.

ජරාවග්ගො එකාදසමො නිට්ඨිතො.

# 12. අත්තවග්ගො

157. අත්තානඤ්චෙ පියං ජඤ්ඤා, රක්ඛෙය්‍ය නං සුරක්ඛිතං;
තිණ්ණං අඤ්ඤතරං යාමං, පටිජග්ගෙය්‍ය පණ්ඩිතො.

158. අත්තානමෙව පඨමං, පතිරූපෙ නිවෙසයෙ;
අථඤ්ඤමනුසාසෙය්‍ය, න කිලිස්සෙය්‍ය පණ්ඩිතො.

159. අත්තානං චෙ තථා කයිරා, යථාඤ්ඤමනුසාසති;
සුදන්තො වත දමෙථ, අත්තා හි කිර දුද්දමො.

160. අත්තා හි අත්තනො නාථො, කො හි නාථො පරො සියා;
අත්තනා හි සුදන්තෙන, නාථං ලභති දුල්ලභං.

161. අත්තනා හි කතං පාපං, අත්තජං අත්තසම්භවං;
අභිමත්ථති [අභිමන්තති (සී. පී.)] දුම්මෙධං, වජිරං වස්මමයං [වජිරංව'ම්හමයං (ස්‍යා. ක.)] මණිං.

162. යස්ස අච්චන්තදුස්සීල්‍යං, මාලුවා සාලමිවොත්ථතං;
කරොති සො තථත්තානං, යථා නං ඉච්ඡතී දිසො.

163. සුකරානි අසාධූනි, අත්තනො අහිතානි ච;
යං වෙ හිතඤ්ච සාධුඤ්ච, තං වෙ පරමදුක්කරං.

164. යො සාසනං අරහතං, අරියානං ධම්මජීවිනං;
පටික්කොසති දුම්මෙධො, දිට්ඨිං නිස්සාය පාපිකං;
ඵලානි කට්ඨකස්සෙව, අත්තඝාතාය [අත්තඝඤ්ඤාය (සී. ස්‍යා. පී.)] ඵල්ලති.

165. අත්තනා හි [අත්තනාව (සී. ස්‍යා. පී.)] කතං පාපං, අත්තනා සංකිලිස්සති;
අත්තනා අකතං පාපං, අත්තනාව විසුජ්ඣති;
සුද්ධී අසුද්ධි පච්චත්තං, නාඤ්ඤො අඤ්ඤං [නාඤ්ඤමඤ්ඤො(සී.)] විසොධයෙ.

166. අත්තදත්ථං පරත්ථෙන, බහුනාපි න හාපයෙ;
අත්තදත්ථමභිඤ්ඤාය, සදත්ථපසුතො සියා.

අත්තවග්ගො ද්වාදසමො නිට්ඨිතො.

# 13. ලොකවග්ගො

167. හීනං ධම්මං න සෙවෙය්‍ය, පමාදෙන න සංවසෙ;
මිච්ඡාදිට්ඨිං න සෙවෙය්‍ය, න සියා ලොකවඩ්ඪනො.

168. උත්තිට්ඨෙ නප්පමජ්ජෙය්‍ය, ධම්මං සුචරිතං චරෙ;
ධම්මචාරී සුඛං සෙති, අස්මිං ලොකෙ පරම්හි ච.

169. ධම්මං චරෙ සුචරිතං, න නං දුච්චරිතං චරෙ;
ධම්මචාරී සුඛං සෙති, අස්මිං ලොකෙ පරම්හි ච.

170. යථා පුබ්බුළකං [පුබ්බුළකං (සී. පී.)] පස්සෙ, යථා පස්සෙ මරීචිකං;
එවං ලොකං අවෙක්ඛන්තං, මච්චුරාජා න පස්සති.

171. එථ පස්සථිමං ලොකං, චිත්තං රාජරථූපමං;
යත්ථ බාලා විසීදන්ති, නත්ථි සඞ්ගො විජානතං.

172. යො ච පුබ්බෙ පමජ්ජිත්වා, පච්ඡා සො නප්පමජ්ජති;
සොමං ලොකං පභාසෙති, අබ්භා මුත්තොව චන්දිමා.

173. යස්ස පාපං කතං කම්මං, කුසලෙන පිධීයති [පිතීයති (සී. ස්‍යා. පී.)];
සොමං ලොකං පභාසෙති, අබ්භා මුත්තොව චන්දිමා.

174. අන්ධභූතො [අන්ධීභූතො (ක.)] අයං ලොකො, තනුකෙත්ථ විපස්සති;
සකුණො ජාලමුත්තොව, අප්පො සග්ගාය ගච්ඡති.

175. හංසාදිච්චපථෙ යන්ති, ආකාසෙ යන්ති ඉද්ධියා;
නීයන්ති ධීරා ලොකම්හා, ජෙත්වා මාරං සවාහිනිං [සවාහනං (ස්‍යා. ක.)].

176. එකං ධම්මං අතීතස්ස, මුසාවාදිස්ස ජන්තුනො;
විතිණ්ණපරලොකස්ස, නත්ථි පාපං අකාරියං.

177. න වෙ කදරියා දෙවලොකං වජන්ති, බාලා හවෙ නප්පසංසන්ති දානං;
ධීරො ච දානං අනුමොදමානො, තෙනෙව සො හොති සුඛී පරත්ථ.

178. පථබ්‍යා එකරජ්ජෙන, සග්ගස්ස ගමනෙන වා;
සබ්බලොකාධිපච්චෙන, සොතාපත්තිඵලං වරං.

ලොකවග්ගො තෙරසමො නිට්ඨිතො.

# 14. බුද්ධවග්ගො

179. යස්ස ජිතං නාවජීයති, ජිතං යස්ස [ජිතමස්ස (සී.ස්‍යා. පී.), ජිතං මස්ස (ක.)] නො යාති කොචි ලොකෙ;
තං බුද්ධමනන්තගොචරං, අපදං කෙන පදෙන නෙස්සථ.

180. යස්ස ජාලිනී විසත්තිකා, තණ්හා නත්ථි කුහිඤ්චි නෙතවෙ;
තං බුද්ධමනන්තගොචරං, අපදං කෙන පදෙන නෙස්සථ.

181. යෙ ඣානපසුතා ධීරා, නෙක්ඛම්මූපසමෙ රතා;
දෙවාපි තෙසං පිහයන්ති, සම්බුද්ධානං සතීමතං.

182. කිච්ඡො මනුස්සපටිලාභො, කිච්ඡං මච්චාන ජීවිතං;
කිච්ඡං සද්ධම්මස්සවනං, කිච්ඡො බුද්ධානමුප්පාදො.

183. සබ්බපාපස්ස අකරණං, කුසලස්ස උපසම්පදා [කුසලස්සූපසම්පදා (ස්‍යා.)];
සචිත්තපරියොදපනං [සචිත්තපරියොදාපනං (?)], එතං බුද්ධාන සාසනං.

184. ඛන්තී පරමං තපො තිතික්ඛා, නිබ්බානං [නිබ්බාණං (ක. සී. පී.)] පරමං වදන්ති බුද්ධා;
න හි පබ්බජිතො පරූපඝාතී, න [අයං නකාරො සී. ස්‍යා. පී. පොත්ථකෙසු න දිස්සති] සමණො හොති පරං විහෙඨයන්තො.

185. අනූපවාදො අනූපඝාතො [අනුපවාදො අනුපඝාතො (ස්‍යා. ක.)], පාතිමොක්ඛෙ ච සංවරො;
මත්තඤ්ඤුතා ච භත්තස්මිං, පන්තඤ්ච සයනාසනං;
අධිචිත්තෙ ච ආයොගො, එතං බුද්ධාන සාසනං.

186. න කහාපණවස්සෙන, තිත්ති කාමෙසු විජ්ජති;
අප්පස්සාදා දුඛා කාමා, ඉති විඤ්ඤාය පණ්ඩිතො.

187. අපි දිබ්බෙසු කාමෙසු, රතිං සො නාධිගච්ඡති;
තණ්හක්ඛයරතො හොති, සම්මාසම්බුද්ධසාවකො.

188. බහුං වෙ සරණං යන්ති, පබ්බතානි වනානි ච;
ආරාමරුක්ඛචෙත්‍යානි, මනුස්සා භයතජ්ජිතා.

189. නෙතං ඛො සරණං ඛෙමං, නෙතං සරණමුත්තමං;
නෙතං සරණමාගම්ම, සබ්බදුක්ඛා පමුච්චති.

190. යො ච බුද්ධඤ්ච ධම්මඤ්ච, සඞ්ඝඤ්ච සරණං ගතො;
චත්තාරි අරියසච්චානි, සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සති.

191. දුක්ඛං දුක්ඛසමුප්පාදං, දුක්ඛස්ස ච අතික්කමං;
අරියං චට්ඨඞ්ගිකං මග්ගං, දුක්ඛූපසමගාමිනං.

192. එතං ඛො සරණං ඛෙමං, එතං සරණමුත්තමං;
එතං සරණමාගම්ම, සබ්බදුක්ඛා පමුච්චති.

193. දුල්ලභො පුරිසාජඤ්ඤො, න සො සබ්බත්ථ ජායති;
යත්ථ සො ජායති ධීරො, තං කුලං සුඛමෙධති.

194. සුඛො බුද්ධානමුප්පාදො, සුඛා සද්ධම්මදෙසනා;
සුඛා සඞ්ඝස්ස සාමග්ගී, සමග්ගානං තපො සුඛො.

195. පූජාරහෙ පූජයතො, බුද්ධෙ යදි ච සාවකෙ;
පපඤ්චසමතික්කන්තෙ, තිණ්ණසොකපරිද්දවෙ.

196. තෙ තාදිසෙ පූජයතො, නිබ්බුතෙ අකුතොභයෙ;
න සක්කා පුඤ්ඤං සඞ්ඛාතුං, ඉමෙත්තමපි කෙනචි.

බුද්ධවග්ගො චුද්දසමො නිට්ඨිතො.

# 15. සුඛවග්ගො

197. සුසුඛං වත ජීවාම, වෙරිනෙසු අවෙරිනො;
වෙරිනෙසු මනුස්සෙසු, විහරාම අවෙරිනො.

198. සුසුඛං වත ජීවාම, ආතුරෙසු අනාතුරා;
ආතුරෙසු මනුස්සෙසු, විහරාම අනාතුරා.

199. සුසුඛං වත ජීවාම, උස්සුකෙසු අනුස්සුකා;
උස්සුකෙසු මනස්සෙසු, විහරාම අනුස්සුකා.

200. සුසුඛං වත ජීවාම, යෙසං නො නත්ථි කිඤ්චනං;
පීතිභක්ඛා භවිස්සාම, දෙවා ආභස්සරා යථා.

201. ජයං වෙරං පසවති, දුක්ඛං සෙති පරාජිතො;
උපසන්තො සුඛං සෙති, හිත්වා ජයපරාජයං.

202. නත්ථි රාගසමො අග්ගි, නත්ථි දොසසමො කලි;
නත්ථි ඛන්ධසමා [ඛන්ධාදිසා (සී. ස්‍යා. පී. රූපසිද්ධියා සමෙති)] දුක්ඛා, නත්ථි සන්තිපරං සුඛං.

203. ජිඝච්ඡාපරමා රොගා, සඞ්ඛාරපරමා [සඞ්කාරා පරමා (බහූසු)] දුඛා;
එතං ඤත්වා යථාභූතං, නිබ්බානං පරමං සුඛං.

204. ආරොග්‍යපරමා ලාභා, සන්තුට්ඨීපරමං ධනං;
විස්සාසපරමා ඤාති [විස්සාසපරමො ඤාති (ක. සී.), විස්සාසපරමා ඤාතී (සී. අට්ඨ.), විස්සාසා පරමා ඤාති (ක.)], නිබ්බානං පරමං [නිබ්බාණපරමං (ක. සී.)] සුඛං.

205. පවිවෙකරසං පිත්වා [පීත්වා (සී. ස්‍යා. කං. පී.)], රසං උපසමස්ස ච;
නිද්දරො හොති නිප්පාපො, ධම්මපීතිරසං පිවං.

206. සාහු දස්සනමරියානං, සන්නිවාසො සදා සුඛො;
අදස්සනෙන බාලානං, නිච්චමෙව සුඛී සියා.

207. බාලසඞ්ගතචාරී [බාලසඞ්ගතිචාරී (ක.)] හි, දීඝමද්ධාන සොචති;
දුක්ඛො බාලෙහි සංවාසො, අමිත්තෙනෙව සබ්බදා;
ධීරො ච සුඛසංවාසො, ඤාතීනංව සමාගමො.

208. තස්මා හි –
ධීරඤ්ච පඤ්ඤඤ්ච බහුස්සුතඤ්ච, ධොරය්හසීලං වතවන්තමරියං;
තං තාදිසං සප්පුරිසං සුමෙධං, භජෙථ නක්ඛත්තපථංව චන්දිමා [තස්මා හි ධීරං පඤ්ඤඤ්ච, බහුස්සුතඤ්ච ධොරය්හං; සීලං ධුතවතමරියං, තං තාදිසං සප්පුරිසං; සුමෙධං භජෙථ නක්ඛත්තපථංව චන්දිමා; (ක.)].

සුඛවග්ගො පන්නරසමො නිට්ඨිතො.

# 16. පියවග්ගො

209. අයොගෙ යුඤ්ජමත්තානං, යොගස්මිඤ්ච අයොජයං;
අත්ථං හිත්වා පියග්ගාහී, පිහෙතත්තානුයොගිනං.

210. මා පියෙහි සමාගඤ්ඡී, අප්පියෙහි කුදාචනං;
පියානං අදස්සනං දුක්ඛං, අප්පියානඤ්ච දස්සනං.

211. තස්මා පියං න කයිරාථ, පියාපායො හි පාපකො;
ගන්ථා තෙසං න විජ්ජන්ති, යෙසං නත්ථි පියාප්පියං.

212. පියතො ජායතී සොකො, පියතො ජායතී [ජායතෙ (ක.)] භයං;
පියතො විප්පමුත්තස්ස, නත්ථි සොකො කුතො භයං.

213. පෙමතො ජායතී සොකො, පෙමතො ජායතී භයං;
පෙමතො විප්පමුත්තස්ස, නත්ථි සොකො කුතො භයං.

214. රතියා ජායතී සොකො, රතියා ජායතී භයං;
රතියා විප්පමුත්තස්ස, නත්ථි සොකො කුතො භයං.

215. කාමතො ජායතී සොකො, කාමතො ජායතී භයං;
කාමතො විප්පමුත්තස්ස, නත්ථි සොකො කුතො භයං.

216. තණ්හාය ජායතී [ජායතෙ (ක.)] සොකො, තණ්හාය ජායතී භයං;
තණ්හාය විප්පමුත්තස්ස, නත්ථි සොකො කුතො භයං.

217. සීලදස්සනසම්පන්නං , ධම්මට්ඨං සච්චවෙදිනං;
අත්තනො කම්ම කුබ්බානං, තං ජනො කුරුතෙ පියං.

218. ඡන්දජාතො අනක්ඛාතෙ, මනසා ච ඵුටො සියා;
කාමෙසු ච අප්පටිබද්ධචිත්තො [අප්පටිබන්ධචිත්තො (ක.)], උද්ධංසොතොති වුච්චති.

219. චිරප්පවාසිං පුරිසං, දූරතො සොත්ථිමාගතං;
ඤාතිමිත්තා සුහජ්ජා ච, අභිනන්දන්ති ආගතං.

220. තථෙව කතපුඤ්ඤම්පි, අස්මා ලොකා පරං ගතං;
පුඤ්ඤානි පටිගණ්හන්ති, පියං ඤාතීව ආගතං.

පියවග්ගො සොළසමො නිට්ඨිතො.

# 17. කොධවග්ගො

221. කොධං ජහෙ විප්පජහෙය්‍ය මානං, සංයොජනං සබ්බමතික්කමෙය්‍ය;
තං නාමරූපස්මිමසජ්ජමානං, අකිඤ්චනං නානුපතන්ති දුක්ඛා.

222. යො වෙ උප්පතිතං කොධං, රථං භන්තංව වාරයෙ [ධාරයෙ (සී. ස්‍යා. පී.)];
තමහං සාරථිං බ්‍රූමි, රස්මිග්ගාහො ඉතරො ජනො.

223. අක්කොධෙන ජිනෙ කොධං, අසාධුං සාධුනා ජිනෙ;
ජිනෙ කදරියං දානෙන, සච්චෙනාලිකවාදිනං.

224. සච්චං භණෙ න කුජ්ඣෙය්‍ය, දජ්ජා අප්පම්පි [දජ්ජා’ප්පස්මිම්පි (සී. පී.), දජ්ජා අප්පස්මි (ස්‍යා. ක.)] යාචිතො;
එතෙහි තීහි ඨානෙහි, ගච්ඡෙ දෙවාන සන්තිකෙ.

225. අහිංසකා යෙ මුනයො [අහිංසකායා මුනයො (ක.)], නිච්චං කායෙන සංවුතා;
තෙ යන්ති අච්චුතං ඨානං, යත්ථ ගන්ත්වා න සොචරෙ.

226. සදා ජාගරමානානං, අහොරත්තානුසික්ඛිනං;
නිබ්බානං අධිමුත්තානං, අත්ථං ගච්ඡන්ති ආසවා.

227. පොරාණමෙතං අතුල, නෙතං අජ්ජතනාමිව;
නින්දන්ති තුණ්හිමාසීනං, නින්දන්ති බහුභාණිනං;
මිතභාණිම්පි නින්දන්ති, නත්ථි ලොකෙ අනින්දිතො.

228. න චාහු න ච භවිස්සති, න චෙතරහි විජ්ජති;
එකන්තං නින්දිතො පොසො, එකන්තං වා පසංසිතො.

229. යං චෙ විඤ්ඤූ පසංසන්ති, අනුවිච්ච සුවෙ සුවෙ;
අච්ඡිද්දවුත්තිං [අච්ඡින්නවුත්තිං (ක.)] මෙධාවිං, පඤ්ඤාසීලසමාහිතං.

230. නික්ඛං [නෙක්ඛං (සී. ස්‍යා. පී.)] ජම්බොනදස්සෙව, කො තං නින්දිතුමරහති;
දෙවාපි නං පසංසන්ති, බ්‍රහ්මුනාපි පසංසිතො.

231. කායප්පකොපං රක්ඛෙය්‍ය, කායෙන සංවුතො සියා;
කායදුච්චරිතං හිත්වා, කායෙන සුචරිතං චරෙ.

232. වචීපකොපං රක්ඛෙය්‍ය, වාචාය සංවුතො සියා;
වචීදුච්චරිතං හිත්වා, වාචාය සුචරිතං චරෙ.

233. මනොපකොපං රක්ඛෙය්‍ය, මනසා සංවුතො සියා;
මනොදුච්චරිතං හිත්වා, මනසා සුචරිතං චරෙ.

234. කායෙන සංවුතා ධීරා, අථො වාචාය සංවුතා;
මනසා සංවුතා ධීරා, තෙ වෙ සුපරිසංවුතා.

කොධවග්ගො සත්තරසමො නිට්ඨිතො.

# 18. මලවග්ගො

235. පණ්ඩුපලාසොව දානිසි, යමපුරිසාපි ච තෙ [තං (සී. ස්‍යා. කං. පී.)] උපට්ඨිතා;
උය්‍යොගමුඛෙ ච තිට්ඨසි, පාථෙය්‍යම්පි ච තෙ න විජ්ජති.

236.

සො කරොහි දීපමත්තනො, ඛිප්පං වායම පණ්ඩිතො භව;
නිද්ධන්තමලො අනඞ්ගණො, දිබ්බං අරියභූමිං උපෙහිසි [දිබ්බං අරියභූමිමෙහිසි (සී. ස්‍යා. පී.), දිබ්බමරියභූමිං උපෙහිසි (?)].

237. උපනීතවයො ච දානිසි, සම්පයාතොසි යමස්ස සන්තිකෙ;
වාසො [වාසොපි ච (බහූසු)] තෙ නත්ථි අන්තරා, පාථෙය්‍යම්පි ච තෙ න විජ්ජති.

238. සො කරොහි දීපමත්තනො, ඛිප්පං වායම පණ්ඩිතො භව;
නිද්ධන්තමලො අනඞ්ගණො, න පුනං ජාතිජරං [න පුන ජාතිජරං (සී. ස්‍යා.), න පුන ජාතිජ්ජරං (ක.)] උපෙහිසි.

239. අනුපුබ්බෙන මෙධාවී, ථොකං ථොකං ඛණෙ ඛණෙ;
කම්මාරො රජතස්සෙව, නිද්ධමෙ මලමත්තනො.

240. අයසාව මලං සමුට්ඨිතං [සමුට්ඨාය (ක.)], තතුට්ඨාය [තදුට්ඨාය (සී. ස්‍යා. පී.)] තමෙව ඛාදති;
එවං අතිධොනචාරිනං, සානි කම්මානි [සකකම්මානි (සී. පී.)] නයන්ති දුග්ගතිං.

241. අසජ්ඣායමලා මන්තා, අනුට්ඨානමලා ඝරා;
මලං වණ්ණස්ස කොසජ්ජං, පමාදො රක්ඛතො මලං.

242. මලිත්ථියා දුච්චරිතං, මච්ඡෙරං දදතො මලං;
මලා වෙ පාපකා ධම්මා, අස්මිං ලොකෙ පරම්හි ච.

243. තතො මලා මලතරං, අවිජ්ජා පරමං මලං;
එතං මලං පහන්ත්වාන, නිම්මලා හොථ භික්ඛවො.

244. සුජීවං අහිරිකෙන, කාකසූරෙන ධංසිනා;
පක්ඛන්දිනා පගබ්භෙන, සංකිලිට්ඨෙන ජීවිතං.

245. හිරීමතා ච දුජ්ජීවං, නිච්චං සුචිගවෙසිනා;
අලීනෙනාප්පගබ්භෙන, සුද්ධාජීවෙන පස්සතා.

246. යො පාණමතිපාතෙති, මුසාවාදඤ්ච භාසති;
ලොකෙ අදින්නමාදියති, පරදාරඤ්ච ගච්ඡති.

247. සුරාමෙරයපානඤ්ච, යො නරො අනුයුඤ්ජති;
ඉධෙවමෙසො ලොකස්මිං, මූලං ඛණති අත්තනො.

248. එවං භො පුරිස ජානාහි, පාපධම්මා අසඤ්ඤතා;
මා තං ලොභො අධම්මො ච, චිරං දුක්ඛාය රන්ධයුං.

249. දදාති වෙ යථාසද්ධං, යථාපසාදනං [යත්ථ පසාදනං (කත්ථචි)] ජනො;
තත්ථ යො මඞ්කු භවති [තත්ථ වෙ මංකු යො හොති (සී.), තත්ථ යො මඞ්කුතො හොති (ස්‍යා.)], පරෙසං පානභොජනෙ;
න සො දිවා වා රත්තිං වා, සමාධිමධිගච්ඡති.

250. යස්ස චෙතං සමුච්ඡින්නං, මූලඝච්චං [මූලඝච්ඡං (ක.)] සමූහතං;
ස වෙ දිවා වා රත්තිං වා, සමාධිමධිගච්ඡති.

251. නත්ථි රාගසමො අග්ගි, නත්ථි දොසසමො ගහො;
නත්ථි මොහසමං ජාලං, නත්ථි තණ්හාසමා නදී.

252. සුදස්සං වජ්ජමඤ්ඤෙසං, අත්තනො පන දුද්දසං;
පරෙසං හි සො වජ්ජානි, ඔපුනාති [ඔඵුනාති (ක.)] යථා භුසං;
අත්තනො පන ඡාදෙති, කලිංව කිතවා සඨො.

253. පරවජ්ජානුපස්සිස්ස , නිච්චං උජ්ඣානසඤ්ඤිනො;
ආසවා තස්ස වඩ්ඪන්ති, ආරා සො ආසවක්ඛයා.

254. ආකාසෙව පදං නත්ථි, සමණො නත්ථි බාහිරෙ;
පපඤ්චාභිරතා පජා, නිප්පපඤ්චා තථාගතා.

255. ආකාසෙව පදං නත්ථි, සමණො නත්ථි බාහිරෙ;
සඞ්ඛාරා සස්සතා නත්ථි, නත්ථි බුද්ධානමිඤ්ජිතං.

මලවග්ගො අට්ඨාරසමො නිට්ඨිතො.

# 19. ධම්මට්ඨවග්ගො

256. න තෙන හොති ධම්මට්ඨො, යෙනත්ථං සාහසා [සහසා (සී. ස්‍යා. ක.)] නයෙ;
යො ච අත්ථං අනත්ථඤ්ච, උභො නිච්ඡෙය්‍ය පණ්ඩිතො.

257. අසාහසෙන ධම්මෙන, සමෙන නයතී පරෙ;
ධම්මස්ස ගුත්තො මෙධාවී, ‘‘ධම්මට්ඨො’’ති පවුච්චති.

258. න තෙන පණ්ඩිතො හොති, යාවතා බහු භාසති;
ඛෙමී අවෙරී අභයො, ‘‘පණ්ඩිතො’’ති පවුච්චති.

259. න තාවතා ධම්මධරො, යාවතා බහු භාසති;
යො ච අප්පම්පි සුත්වාන, ධම්මං කායෙන පස්සති;
ස වෙ ධම්මධරො හොති, යො ධම්මං නප්පමජ්ජති.

260. න තෙන ථෙරො සො හොති [ථෙරො හොති (සී. ස්‍යා.)], යෙනස්ස පලිතං සිරො;
පරිපක්කො වයො තස්ස, ‘‘මොඝජිණ්ණො’’ති වුච්චති.

261. යම්හි සච්චඤ්ච ධම්මො ච, අහිංසා සංයමො දමො;
ස වෙ වන්තමලො ධීරො, ‘‘ථෙරො’’ ඉති [සො ථෙරොති (ස්‍යා. ක.)] පවුච්චති.

262. න වාක්කරණමත්තෙන, වණ්ණපොක්ඛරතාය වා;
සාධුරූපො නරො හොති, ඉස්සුකී මච්ඡරී සඨො.

263. යස්ස චෙතං සමුච්ඡින්නං, මූලඝච්චං සමූහතං;
ස වන්තදොසො මෙධාවී, ‘‘සාධුරූපො’’ති වුච්චති.

264. න මුණ්ඩකෙන සමණො, අබ්බතො අලිකං භණං;
ඉච්ඡාලොභසමාපන්නො, සමණො කිං භවිස්සති.

265. යො ච සමෙති පාපානි, අණුං ථූලානි සබ්බසො;
සමිතත්තා හි පාපානං, ‘‘සමණො’’ති පවුච්චති.

266. න තෙන භික්ඛු සො හොති, යාවතා භික්ඛතෙ පරෙ;
විස්සං ධම්මං සමාදාය, භික්ඛු හොති න තාවතා.

267. යොධ පුඤ්ඤඤ්ච පාපඤ්ච, බාහෙත්වා බ්‍රහ්මචරියවා [බ්‍රහ්මචරියං (ක.)];
සඞ්ඛාය ලොකෙ චරති, ස වෙ ‘‘භික්ඛූ’’ති වුච්චති.

268. න මොනෙන මුනී හොති, මූළ්හරූපො අවිද්දසු;
යො ච තුලංව පග්ගය්හ, වරමාදාය පණ්ඩිතො.

269. පාපානි පරිවජ්ජෙති, ස මුනී තෙන සො මුනි;
යො මුනාති උභො ලොකෙ, ‘‘මුනි’’ තෙන පවුච්චති.

270. න තෙන අරියො හොති, යෙන පාණානි හිංසති;
අහිංසා සබ්බපාණානං, ‘‘අරියො’’ති පවුච්චති.

271. න සීලබ්බතමත්තෙන, බාහුසච්චෙන වා පන;
අථ වා සමාධිලාභෙන, විවිත්තසයනෙන වා.

272. ඵුසාමි නෙක්ඛම්මසුඛං, අපුථුජ්ජනසෙවිතං;
භික්ඛු විස්සාසමාපාදි, අප්පත්තො ආසවක්ඛයං.

ධම්මට්ඨවග්ගො එකූනවීසතිමො නිට්ඨිතො.

# 20. මග්ගවග්ගො

273. මග්ගානට්ඨඞ්ගිකො සෙට්ඨො, සච්චානං චතුරො පදා;
විරාගො සෙට්ඨො ධම්මානං, ද්විපදානඤ්ච චක්ඛුමා.

274. එසෙව [එසොව (සී. පී.)] මග්ගො නත්ථඤ්ඤො, දස්සනස්ස විසුද්ධියා;
එතඤ්හි තුම්හෙ පටිපජ්ජථ, මාරස්සෙතං පමොහනං.

275. එතඤ්හි තුම්හෙ පටිපන්නා, දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සථ;
අක්ඛාතො වො [අක්ඛාතො වෙ (සී. පී.)] මයා මග්ගො, අඤ්ඤාය සල්ලකන්තනං [සල්ලසන්ථනං (සී. පී.), සල්ලසත්ථනං (ස්‍යා.)].

276. තුම්හෙහි කිච්චමාතප්පං, අක්ඛාතාරො තථාගතා;
පටිපන්නා පමොක්ඛන්ති, ඣායිනො මාරබන්ධනා.

277. ‘‘සබ්බෙ සඞ්ඛාරා අනිච්චා’’ති, යදා පඤ්ඤාය පස්සති;
අථ නිබ්බින්දති දුක්ඛෙ, එස මග්ගො විසුද්ධියා.

278. ‘‘සබ්බෙ සඞ්ඛාරා දුක්ඛා’’ති, යදා පඤ්ඤාය පස්සති;
අථ නිබ්බින්දති දුක්ඛෙ, එස මග්ගො විසුද්ධියා.

279. ‘‘සබ්බෙ ධම්මා අනත්තා’’ති, යදා පඤ්ඤාය පස්සති;
අථ නිබ්බින්දති දුක්ඛෙ, එස මග්ගො විසුද්ධියා.

280. උට්ඨානකාලම්හි අනුට්ඨහානො, යුවා බලී ආලසියං උපෙතො;
සංසන්නසඞ්කප්පමනො [අසම්පන්නසඞ්කප්පමනො (ක.)] කුසීතො, පඤ්ඤාය මග්ගං අලසො න වින්දති.

281. වාචානුරක්ඛී මනසා සුසංවුතො, කායෙන ච නාකුසලං කයිරා [අකුසලං න කයිරා (සී. ස්‍යා. කං. පී.)];
එතෙ තයො කම්මපථෙ විසොධයෙ, ආරාධයෙ මග්ගමිසිප්පවෙදිතං.

282. යොගා වෙ ජායතී [ජායතෙ (කත්ථචි)] භූරි, අයොගා භූරිසඞ්ඛයො;
එතං ද්වෙධාපථං ඤත්වා, භවාය විභවාය ච;
තථාත්තානං නිවෙසෙය්‍ය, යථා භූරි පවඩ්ඪති.

283. වනං ඡින්දථ මා රුක්ඛං, වනතො ජායතෙ භයං;
ඡෙත්වා වනඤ්ච වනථඤ්ච, නිබ්බනා හොථ භික්ඛවො.

284. යාව හි වනථො න ඡිජ්ජති, අණුමත්තොපි නරස්ස නාරිසු;
පටිබද්ධමනොව [පටිබන්ධමනොව (ක.)] තාව සො, වච්ඡො ඛීරපකොව [ඛීරපානොව (පී.)] මාතරි.

285. උච්ඡින්ද සිනෙහමත්තනො කුමුදං සාරදිකංව [පාණිනා];
සන්තිමග්ගමෙව බ්‍රූහය, නිබ්බානං සුගතෙන දෙසිතං.

286. ඉධ වස්සං වසිස්සාමි, ඉධ හෙමන්තගිම්හිසු;
ඉති බාලො විචින්තෙති, අන්තරායං න බුජ්ඣති.

287. තං පුත්තපසුසම්මත්තං, බ්‍යාසත්තමනසං නරං;
සුත්තං ගාමං මහොඝොව, මච්චු ආදාය ගච්ඡති.

288. න සන්ති පුත්තා තාණාය, න පිතා නාපි බන්ධවා;
අන්තකෙනාධිපන්නස්ස, නත්ථි ඤාතීසු තාණතා.

289. එතමත්ථවසං ඤත්වා, පණ්ඩිතො සීලසංවුතො;
නිබ්බානගමනං මග්ගං, ඛිප්පමෙව විසොධයෙ.

මග්ගවග්ගො වීසතිමො නිට්ඨිතො.

# 21. පකිණ්ණකවග්ගො

290. මත්තාසුඛපරිච්චාගා , පස්සෙ චෙ විපුලං සුඛං;
චජෙ මත්තාසුඛං ධීරො, සම්පස්සං විපුලං සුඛං.

291. පරදුක්ඛූපධානෙන, අත්තනො [යො අත්තනො (ස්‍යා. පී. ක.)] සුඛමිච්ඡති;
වෙරසංසග්ගසංසට්ඨො, වෙරා සො න පරිමුච්චති.

292. යඤ්හි කිච්චං අපවිද්ධං [තදපවිද්ධං (සී. ස්‍යා.)], අකිච්චං පන කයිරති;
උන්නළානං පමත්තානං, තෙසං වඩ්ඪන්ති ආසවා.

293. යෙසඤ්ච සුසමාරද්ධා, නිච්චං කායගතා සති;
අකිච්චං තෙ න සෙවන්ති, කිච්චෙ සාතච්චකාරිනො;
සතානං සම්පජානානං, අත්ථං ගච්ඡන්ති ආසවා.

294. මාතරං පිතරං හන්ත්වා, රාජානො ද්වෙ ච ඛත්තියෙ;
රට්ඨං සානුචරං හන්ත්වා, අනීඝො යාති බ්‍රාහ්මණො.

295. මාතරං පිතරං හන්ත්වා, රාජානො ද්වෙ ච සොත්ථියෙ;
වෙයග්ඝපඤ්චමං හන්ත්වා, අනීඝො යාති බ්‍රාහ්මණො.

296. සුප්පබුද්ධං පබුජ්ඣන්ති, සදා ගොතමසාවකා;
යෙසං දිවා ච රත්තො ච, නිච්චං බුද්ධගතා සති.

297. සුප්පබුද්ධං පබුජ්ඣන්ති, සදා ගොතමසාවකා;
යෙසං දිවා ච රත්තො ච, නිච්චං ධම්මගතා සති.

298. සුප්පබුද්ධං පබුජ්ඣන්ති, සදා ගොතමසාවකා;
යෙසං දිවා ච රත්තො ච, නිච්චං සඞ්ඝගතා සති.

299. සුප්පබුද්ධං පබුජ්ඣන්ති, සදා ගොතමසාවකා;
යෙසං දිවා ච රත්තො ච, නිච්චං කායගතා සති.

300. සුප්පබුද්ධං පබුජ්ඣන්ති, සදා ගොතමසාවකා;
යෙසං දිවා ච රත්තො ච, අහිංසාය රතො මනො.

301. සුප්පබුද්ධං පබුජ්ඣන්ති, සදා ගොතමසාවකා;
යෙසං දිවා ච රත්තො ච, භාවනාය රතො මනො.

302. දුප්පබ්බජ්ජං දුරභිරමං, දුරාවාසා ඝරා දුඛා;
දුක්ඛොසමානසංවාසො, දුක්ඛානුපතිතද්ධගූ;
තස්මා න චද්ධගූ සියා, න ච [තස්මා න චද්ධගූ න ච (ක.)] දුක්ඛානුපතිතො සියා [දුක්ඛානුපාතිතො (?)].

303. සද්ධො සීලෙන සම්පන්නො, යසොභොගසමප්පිතො;
යං යං පදෙසං භජති, තත්ථ තත්ථෙව පූජිතො.

304. දූරෙ සන්තො පකාසෙන්ති, හිමවන්තොව පබ්බතො;
අසන්තෙත්ථ න දිස්සන්ති, රත්තිං ඛිත්තා යථා සරා.

305. එකාසනං එකසෙය්‍යං, එකො චරමතන්දිතො;
එකො දමයමත්තානං, වනන්තෙ රමිතො සියා.

පකිණ්ණකවග්ගො එකවීසතිමො නිට්ඨිතො.

# 22. නිරයවග්ගො

306. අභූතවාදී නිරයං උපෙති, යො වාපි [යො වාපි (සී. පී. ක.)] කත්වා න කරොමි චාහ [න කරොමීති චාහ (స్యా.)];
උභොපි තෙ පෙච්ච සමා භවන්ති, නිහීනකම්මා මනුජා පරත්ථ.

307. කාසාවකණ්ඨා බහවො, පාපධම්මා අසඤ්ඤතා;
පාපා පාපෙහි කම්මෙහි, නිරයං තෙ උපපජ්ජරෙ.

308. සෙය්‍යො අයොගුළො භුත්තො, තත්තො අග්ගිසිඛූපමො;
යඤ්චෙ භුඤ්ජෙය්‍ය දුස්සීලො, රට්ඨපිණ්ඩමසඤ්ඤතො.

309. චත්තාරි ඨානානි නරො පමත්තො, ආපජ්ජති පරදාරූපසෙවී;
අපුඤ්ඤලාභං න නිකාමසෙය්‍යං, නින්දං තතීයං නිරයං චතුත්ථං.

310. අපුඤ්ඤලාභො ච ගතී ච පාපිකා, භීතස්ස භීතාය රතී ච ථොකිකා;
රාජා ච දණ්ඩං ගරුකං පණෙති, තස්මා නරො පරදාරං න සෙවෙ.

311. කුසො යථා දුග්ගහිතො, හත්ථමෙවානුකන්තති;
සාමඤ්ඤං දුප්පරාමට්ඨං, නිරයායුපකඩ්ඪති.

312. යං කිඤ්චි සිථිලං කම්මං, සංකිලිට්ඨඤ්ච යං වතං;
සඞ්කස්සරං බ්‍රහ්මචරියං, න තං හොති මහප්ඵලං.

313. කයිරා චෙ කයිරාථෙනං [කයිරා නං (ක.)], දළ්හමෙනං පරක්කමෙ;
සිථිලො හි පරිබ්බාජො, භිය්‍යො ආකිරතෙ රජං.

314. අකතං දුක්කටං සෙය්‍යො, පච්ඡා තප්පති දුක්කටං;
කතඤ්ච සුකතං සෙය්‍යො, යං කත්වා නානුතප්පති.

315. නගරං යථා පච්චන්තං, ගුත්තං සන්තරබාහිරං;
එවං ගොපෙථ අත්තානං, ඛණො වො [ඛණො වෙ (සී. පී. ක.)] මා උපච්චගා;
ඛණාතීතා හි සොචන්ති, නිරයම්හි සමප්පිතා.

316. අලජ්ජිතායෙ ලජ්ජන්ති, ලජ්ජිතායෙ න ලජ්ජරෙ;
මිච්ඡාදිට්ඨිසමාදානා, සත්තා ගච්ඡන්ති දුග්ගතිං.

317. අභයෙ භයදස්සිනො, භයෙ චාභයදස්සිනො;
මිච්ඡාදිට්ඨිසමාදානා, සත්තා ගච්ඡන්ති දුග්ගතිං.

318. අවජ්ජෙ වජ්ජමතිනො, වජ්ජෙ චාවජ්ජදස්සිනො;
මිච්ඡාදිට්ඨිසමාදානා, සත්තා ගච්ඡන්ති දුග්ගතිං.

319. වජ්ජඤ්ච වජ්ජතො ඤත්වා, අවජ්ජඤ්ච අවජ්ජතො;
සම්මාදිට්ඨිසමාදානා, සත්තා ගච්ඡන්ති සුග්ගතිං.

නිරයවග්ගො ද්වාවීසතිමො නිට්ඨිතො.

# 23. නාගවග්ගො

320. අහං නාගොව සඞ්ගාමෙ, චාපතො පතිතං සරං;
අතිවාක්‍යං තිතික්ඛිස්සං, දුස්සීලො හි බහුජ්ජනො.

321. දන්තං නයන්ති සමිතිං, දන්තං රාජාභිරූහති;
දන්තො සෙට්ඨො මනුස්සෙසු, යොතිවාක්‍යං තිතික්ඛති.

322. වරමස්සතරා දන්තා, ආජානීයා ච [ආජානීයාව (ස්‍යා.)] සින්ධවා;
කුඤ්ජරා ච [කුඤ්ජරාව (ස්‍යා.)] මහානාගා, අත්තදන්තො තතො වරං.

323. න හි එතෙහි යානෙහි, ගච්ඡෙය්‍ය අගතං දිසං;
යථාත්තනා සුදන්තෙන, දන්තො දන්තෙන ගච්ඡති.

324. ධනපාලො [ධනපාලකො (සී. ස්‍යා. කං. පී.)] නාම කුඤ්ජරො, කටුකභෙදනො [කටුකප්පභෙදනො (සී. ස්‍යා. පී.)] දුන්නිවාරයො;
බද්ධො කබළං න භුඤ්ජති, සුමරති [සුසරති (ක.)] නාගවනස්ස කුඤ්ජරො.

325. මිද්ධී යදා හොති මහග්ඝසො ච, නිද්දායිතා සම්පරිවත්තසායී;
මහාවරාහොව නිවාපපුට්ඨො, පුනප්පුනං ගබ්භමුපෙති මන්දො.

326. ඉදං පුරෙ චිත්තමචාරි චාරිකං, යෙනිච්ඡකං යත්ථකාමං යථාසුඛං;
තදජ්ජහං නිග්ගහෙස්සාමි යොනිසො, හත්ථිප්පභින්නං විය අඞ්කුසග්ගහො.

327. අප්පමාදරතා හොථ, සචිත්තමනුරක්ඛථ;
දුග්ගා උද්ධරථත්තානං, පඞ්කෙ සන්නොව [සත්තොව (සී. පී.)] කුඤ්ජරො.

328. සචෙ ලභෙථ නිපකං සහායං, සද්ධිං චරං සාධුවිහාරිධීරං;
අභිභුය්‍ය සබ්බානි පරිස්සයානි, චරෙය්‍ය තෙනත්තමනො සතීමා.

329. නො චෙ ලභෙථ නිපකං සහායං, සද්ධිං චරං සාධුවිහාරිධීරං;
රාජාව රට්ඨං විජිතං පහාය, එකො චරෙ මාතඞ්ගරඤ්ඤෙව නාගො.

330. එකස්ස චරිතං සෙය්‍යො, නත්ථි බාලෙ සහායතා;
එකො චරෙ න ච පාපානි කයිරා, අප්පොස්සුක්කො මාතඞ්ගරඤ්ඤෙව නාගො.

331. අත්ථම්හි ජාතම්හි සුඛා සහායා, තුට්ඨී සුඛා යා ඉතරීතරෙන;
පුඤ්ඤං සුඛං ජීවිතසඞ්ඛයම්හි, සබ්බස්ස දුක්ඛස්ස සුඛං පහානං.

332. සුඛා මත්තෙය්‍යතා ලොකෙ, අථො පෙත්තෙය්‍යතා සුඛා;
සුඛා සාමඤ්ඤතා ලොකෙ, අථො බ්‍රහ්මඤ්ඤතා සුඛා.

333. සුඛං යාව ජරා සීලං, සුඛා සද්ධා පතිට්ඨිතා;
සුඛො පඤ්ඤාය පටිලාභො, පාපානං අකරණං සුඛං.

නාගවග්ගො තෙවීසතිමො නිට්ඨිතො.

# 24. තණ්හාවග්ගො

334. මනුජස්ස පමත්තචාරිනො, තණ්හා වඩ්ඪති මාලුවා විය;
සො ප්ලවතී [ප්ලවති (සී. පී.), පලවෙතී (ක.), උප්ලවති (?)] හුරා හුරං, ඵලමිච්ඡංව වනස්මි වානරො.

335. යං එසා සහතෙ ජම්මී, තණ්හා ලොකෙ විසත්තිකා;
සොකා තස්ස පවඩ්ඪන්ති, අභිවට්ඨංව [අභිවඩ්ඪංව (ස්‍යා.), අභිවට්ටංව (පී.), අභිවුඩ්ඪංව (ක.)] බීරණං.

336. යො චෙතං සහතෙ ජම්මිං, තණ්හං ලොකෙ දුරච්චයං;
සොකා තම්හා පපතන්ති, උදබින්දුව පොක්ඛරා.

337. තං වො වදාමි භද්දං වො, යාවන්තෙත්ථ සමාගතා;
තණ්හාය මූලං ඛණථ, උසීරත්ථොව බීරණං;
මා වො නළංව සොතොව, මාරො භඤ්ජි පුනප්පුනං.

338. යථාපි මූලෙ අනුපද්දවෙ දළ්හෙ, ඡින්නොපි රුක්ඛො පුනරෙව රූහති;
එවම්පි තණ්හානුසයෙ අනූහතෙ, නිබ්බත්තතී දුක්ඛමිදං පුනප්පුනං.

339. යස්ස ඡත්තිංසති සොතා, මනාපසවනා භුසා;
මාහා [වාහා (සී. ස්‍යා. පී.)] වහන්ති දුද්දිට්ඨිං, සඞ්කප්පා රාගනිස්සිතා.

340. සවන්ති සබ්බධි සොතා, ලතා උප්පජ්ජ [උබ්භිජ්ජ (සී. ස්‍යා. කං. පී.)] තිට්ඨති;
තඤ්ච දිස්වා ලතං ජාතං, මූලං පඤ්ඤාය ඡින්දථ.

341. සරිතානි සිනෙහිතානි ච, සොමනස්සානි භවන්ති ජන්තුනො;
තෙ සාතසිතා සුඛෙසිනො, තෙ වෙ ජාතිජරූපගා නරා.

342. තසිණාය පුරක්ඛතා පජා, පරිසප්පන්ති සසොව බන්ධිතො [බාධිතො (බහූසු)];
සංයොජනසඞ්ගසත්තකා, දුක්ඛමුපෙන්ති පුනප්පුනං චිරාය.

343. තසිණාය පුරක්ඛතා පජා, පරිසප්පන්ති සසොව බන්ධිතො;
තස්මා තසිණං විනොදයෙ, ආකඞ්ඛන්ත [භික්ඛූ ආකඞ්ඛී (සී.), භික්ඛු ආකඞ්ඛං (ස්‍යා.)] විරාගමත්තනො.

344. යො නිබ්බනථො වනාධිමුත්තො, වනමුත්තො වනමෙව ධාවති;
තං පුග්ගලමෙථ පස්සථ, මුත්තො බන්ධනමෙව ධාවති.

345. න තං දළ්හං බන්ධනමාහු ධීරා, යදායසං දාරුජපබ්බජඤ්ච [දාරූජං බබ්බජඤ්ච (සී. පී.)];
සාරත්තරත්තා මණිකුණ්ඩලෙසු, පුත්තෙසු දාරෙසු ච යා අපෙක්ඛා.

346. එතං දළ්හං බන්ධනමාහු ධීරා, ඔහාරිනං සිථිලං දුප්පමුඤ්චං;
එතම්පි ඡෙත්වාන පරිබ්බජන්ති, අනපෙක්ඛිනො කාමසුඛං පහාය.

347. යෙ රාගරත්තානුපතන්ති සොතං, සයංකතං මක්කටකොව ජාලං;
එතම්පි ඡෙත්වාන වජන්ති ධීරා, අනපෙක්ඛිනො සබ්බදුක්ඛං පහාය.

348. මුඤ්ච පුරෙ මුඤ්ච පච්ඡතො, මජ්ඣෙ මුඤ්ච භවස්ස පාරගූ;
සබ්බත්ථ විමුත්තමානසො, න පුනං ජාතිජරං උපෙහිසි.

349. විතක්කමථිතස්ස ජන්තුනො, තිබ්බරාගස්ස සුභානුපස්සිනො;
භිය්‍යො තණ්හා පවඩ්ඪති, එස ඛො දළ්හං [එස ගාළ්හං (ක.)] කරොති බන්ධනං.

350. විතක්කූපසමෙ ච [විතක්කූපසමෙච (ක.)] යො රතො, අසුභං භාවයතෙ සදා සතො;
එස [එසො (?)] ඛො බ්‍යන්ති කාහිති, එස [එසො (?)] ඡෙච්ඡති මාරබන්ධනං.

351. නිට්ඨඞ්ගතො අසන්තාසී, වීතතණ්හො අනඞ්ගණො;
අච්ඡින්දි භවසල්ලානි, අන්තිමොයං සමුස්සයො.

352. වීතතණ්හො අනාදානො, නිරුත්තිපදකොවිදො;
අක්ඛරානං සන්නිපාතං, ජඤ්ඤා පුබ්බාපරානි ච;
ස වෙ ''අන්තිමසාරීරො, මහාපඤ්ඤො මහාපුරිසො''ති වුච්චති.

353. සබ්බාභිභූ සබ්බවිදූහමස්මි, සබ්බෙසු ධම්මෙසු අනූපලිත්තො;
සබ්බඤ්ජහො තණ්හක්ඛයෙ විමුත්තො, සයං අභිඤ්ඤාය කමුද්දිසෙය්‍යං.

354. සබ්බදානං ධම්මදානං ජිනාති, සබ්බරසං ධම්මරසො ජිනාති;
සබ්බරතිං ධම්මරති ජිනාති, තණ්හක්ඛයො සබ්බදුක්ඛං ජිනාති.

355. හනන්ති භොගා දුම්මෙධං, නො ච පාරගවෙසිනො;

භොගතණ්හාය දුම්මෙධො, හන්ති අඤ්ඤෙව අත්තනං.

356. තිණදොසානි ඛෙත්තානි, රාගදොසා අයං පජා;
තස්මා හි වීතරාගෙසු, දින්නං හොති මහප්ඵලං.

357. තිණදොසානි ඛෙත්තානි, දොසදොසා අයං පජා;
තස්මා හි වීතදොසෙසු, දින්නං හොති මහප්ඵලං.

358. තිණදොසානි ඛෙත්තානි, මොහදොසා අයං පජා;
තස්මා හි වීතමොහෙසු, දින්නං හොති මහප්ඵලං.

359. (තිණදොසානි ඛෙත්තානි, ඉච්ඡාදොසා අයං පජා;
තස්මා හි විගතිච්ඡෙසු, දින්නං හොති මහප්ඵලං.) [( ) විදෙසපොත්ථකෙසු නත්ථි, අට්ඨකථායම්පි න දිස්සති]

තිණදොසානි ඛෙත්තානි, තණ්හාදොසා අයං පජා;
තස්මා හි වීතතණ්හෙසු, දින්නං හොති මහප්ඵලං.

තණ්හාවග්ගො චතුවීසතිමො නිට්ඨිතො.

# 25. භික්ඛුවග්ගො

360. චක්ඛුනා සංවරො සාධු, සාධු සොතෙන සංවරො;
ඝානෙන සංවරො සාධු, සාධු ජිව්හාය සංවරො.

361. කායෙන සංවරො සාධු, සාධු වාචාය සංවරො;
මනසා සංවරො සාධු, සාධු සබ්බත්ථ සංවරො;
සබ්බත්ථ සංවුතො භික්ඛු, සබ්බදුක්ඛා පමුච්චති.

362. හත්ථසංයතො පාදසංයතො, වාචාසංයතො සංයතුත්තමො;
අජ්ඣත්තරතො සමාහිතො, එකො සන්තුසිතො තමාහු භික්ඛුං.

363. යො මුඛසංයතො භික්ඛු, මන්තභාණී අනුද්ධතො;
අත්ථං ධම්මඤ්ච දීපෙති, මධුරං තස්ස භාසිතං.

364. ධම්මාරාමො ධම්මරතො, ධම්මං අනුවිචින්තයං;
ධම්මං අනුස්සරං භික්ඛු, සද්ධම්මා න පරිහායති.

365. සලාභං නාතිමඤ්ඤෙය්‍ය, නාඤ්ඤෙසං පිහයං චරෙ;
අඤ්ඤෙසං පිහයං භික්ඛු, සමාධිං නාධිගච්ඡති.

366. අප්පලාභොපි චෙ භික්ඛු, සලාභං නාතිමඤ්ඤති;
තං වෙ දෙවා පසංසන්ති, සුද්ධාජීවිං අතන්දිතං.

367. සබ්බසො නාමරූපස්මිං, යස්ස නත්ථි මමායිතං;
අසතා ච න සොචති, ස වෙ ‘‘භික්ඛූ’’ති වුච්චති.

368. මෙත්තාවිහාරී යො භික්ඛු, පසන්නො බුද්ධසාසනෙ;
අධිගච්ඡෙ පදං සන්තං, සඞ්ඛාරූපසමං සුඛං.

369. සිඤ්ච භික්ඛු ඉමං නාවං, සිත්තා තෙ ලහුමෙස්සති;
ඡෙත්වා රාගඤ්ච දොසඤ්ච, තතො නිබ්බානමෙහිසි.

370. පඤ්ච ඡින්දෙ පඤ්ච ජහෙ, පඤ්ච චුත්තරි භාවයෙ;
පඤ්ච සඞ්ගාතිගො භික්ඛු, ‘‘ඔඝතිණ්ණො’’ති වුච්චති.

371. ඣාය භික්ඛු [ඣාය තුවං භික්ඛු (?)] මා පමාදො [මා ච පමාදො (සී. ස්‍යා. පී.)], මා තෙ කාමගුණෙ රමෙස්සු [භමස්සු (සී. පී.), භවස්සු (ස්‍යා.), රමස්සු (ක.)] චිත්තං;
මා ලොහගුළං ගිලී පමත්තො, මා කන්දි ‘‘දුක්ඛමිද’’න්ති ඩය්හමානො.

372. නත්ථි ඣානං අපඤ්ඤස්ස, පඤ්ඤා නත්ථි අඣායතො [අජ්ඣායිනො (ක.)];
යම්හි ඣානඤ්ච පඤ්ඤා ච, ස වෙ නිබ්බානසන්තිකෙ.

373. සුඤ්ඤාගාරං පවිට්ඨස්ස, සන්තචිත්තස්ස භික්ඛුනො;
අමානුසී රති හොති, සම්මා ධම්මං විපස්සතො.

374. යතො යතො සම්මසති, ඛන්ධානං උදයබ්බයං;
ලභතී [ලභති (පී.), ලභතෙ (ක.)] පීතිපාමොජ්ජං, අමතං තං විජානතං.

375. තත්‍රායමාදි භවති, ඉධ පඤ්ඤස්ස භික්ඛුනො;
ඉන්ද්‍රියගුත්ති සන්තුට්ඨී, පාතිමොක්ඛෙ ච සංවරො.

376. මිත්තෙ භජස්සු කල්‍යාණෙ, සුද්ධාජීවෙ අතන්දිතෙ;
පටිසන්ථාරවුත්‍යස්ස [පටිසන්ධාරවුත්‍යස්ස (ක.)], ආචාරකුසලො සියා;
තතො පාමොජ්ජබහුලො, දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සති.

377. වස්සිකා විය පුප්ඵානි, මද්දවානි [මජ්ජවානි (ක. ටීකා) පච්චවානි (ක. අට්ඨ.)] පමුඤ්චති;
එවං රාගඤ්ච දොසඤ්ච, විප්පමුඤ්චෙථ භික්ඛවො.

378. සන්තකායො සන්තවාචො, සන්තවා සුසමාහිතො [සන්තමනො සුසමාහිතො (ස්‍යා. පී.), සන්තමනො සමාහිතො (ක.)];
වන්තලොකාමිසො භික්ඛු, ‘‘උපසන්තො’’ති වුච්චති.

379. අත්තනා චොදයත්තානං, පටිමංසෙථ අත්තනා [පටිමාසෙ අත්තමත්තනා (සී. පී.), පටිමංසෙ තමත්තනා (ස්‍යා.)];
සො අත්තගුත්තො සතිමා, සුඛං භික්ඛු විහාහිසි.

**380**. අත්තා හි අත්තනො නාථො, (කො හි නාථො පරො සියා) [( ) විදෙසපොත්ථකෙසු නත්ථි]
අත්තා හි අත්තනො ගති;
තස්මා සංයමමත්තානං [සංයමය’ත්තානං (සී. පී.)], අස්සං භද්‍රංව වාණිජො.

**381**. පාමොජ්ජබහුලො භික්ඛු, පසන්නො බුද්ධසාසනෙ;
අධිගච්ඡෙ පදං සන්තං, සඞ්ඛාරූපසමං සුඛං.

**382**. යො හවෙ දහරො භික්ඛු, යුඤ්ජති බුද්ධසාසනෙ;
සොමං [සො ඉමං (සී.ස්‍යා. කං. පී.)] ලොකං පභාසෙති, අබ්භා මුත්තොව චන්දිමා.

භික්ඛුවග්ගො පඤ්චවීසතිමො නිට්ඨිතො.

# 26. බ්‍රාහ්මණවග්ගො

383. ඡින්ද සොතං පරක්කම්ම, කාමෙ පනුද බ්‍රාහ්මණ;
සඞ්ඛාරානං ඛයං ඤත්වා, අකතඤ්ඤූසි බ්‍රාහ්මණ.

384. යදා ද්වයෙසු ධම්මෙසු, පාරගූ හොති බ්‍රාහ්මණො;
අථස්ස සබ්බෙ සංයොගා, අත්ථං ගච්ඡන්ති ජානතො.

385. යස්ස පාරං අපාරං වා, පාරාපාරං න විජ්ජති;
වීතද්දරං විසංයුත්තං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

386. ඣායිං විරජමාසීනං, කතකිච්චමනාසවං;
උත්තමත්ථමනුප්පත්තං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

387. දිවා තපති ආදිච්චො, රත්තිමාභාති චන්දිමා;
සන්නද්ධො ඛත්තියො තපති, ඣායී තපති බ්‍රාහ්මණො;
අථ සබ්බමහොරත්තිං [සබ්බමහොරත්තං (?)], බුද්ධො තපති තෙජසා.

388. බාහිතපාපොති බ්‍රාහ්මණො, සමචරියා සමණොති වුච්චති;
පබ්බාජයමත්තනො මලං, තස්මා ‘‘පබ්බජිතො’’ති වුච්චති.

389. න බ්‍රාහ්මණස්ස පහරෙය්‍ය, නාස්ස මුඤ්චෙථ බ්‍රාහ්මණො;
ධී [ධි (ස්‍යා. ඛ්‍යාකරණෙසු)] බ්‍රාහ්මණස්ස හන්තාරං, තතො ධී යස්ස [යො + අස්ස = යස්ස] මුඤ්චති.

390. න බ්‍රාහ්මණස්සෙතදකිඤ්චි සෙය්‍යො, යදා නිසෙධො මනසො පියෙහි;
යතො යතො හිංසමනො නිවත්තති, තතො තතො සම්මතිමෙව දුක්ඛං.

391. යස්ස කායෙන වාචාය, මනසා නත්ථි දුක්කටං;
සංවුතං තීහි ඨානෙහි, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

392. යම්හා ධම්මං විජානෙය්‍ය, සම්මාසම්බුද්ධදෙසිතං;
සක්කච්චං තං නමස්සෙය්‍ය, අග්ගිහුත්තංව බ්‍රාහ්මණො.

393. න ජටාහි න ගොත්තෙන, න ජච්චා හොති බ්‍රාහ්මණො;
යම්හි සච්චඤ්ච ධම්මො ච, සො සුචී සො ච බ්‍රාහ්මණො.

394. කිං තෙ ජටාහි දුම්මෙධ, කිං තෙ අජිනසාටියා;
අබ්භන්තරං තෙ ගහනං, බාහිරං පරිමජ්ජසි.

395. පංසුකූලධරං ජන්තුං, කිසං ධමනිසන්ථතං;
එකං වනස්මිං ඣායන්තං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

396. න චාහං බ්‍රාහ්මණං බ්‍රූමි, යොනිජං මත්තිසම්භවං;
භොවාදි නාම සො හොති, සචෙ හොති සකිඤ්චනො;
අකිඤ්චනං අනාදානං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

397. සබ්බසංයොජනං ඡෙත්වා, යො වෙ න පරිතස්සති;
සඞ්ගාතිගං විසංයුත්තං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

398. ඡෙත්වා නද්ධිං [නන්ධිං (ක. සී.), නන්දිං (පී.)] වරත්තඤ්ච, සන්දානං [සන්දාමං (සී.)] සහනුක්කමං;
උක්ඛිත්තපලිඝං බුද්ධං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

399. අක්කොසං වධබන්ධඤ්ච, අදුට්ඨො යො තිතික්ඛති;
ඛන්තීබලං බලානීකං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

400. අක්කොධනං වතවන්තං, සීලවන්තං අනුස්සදං;
දන්තං අන්තිමසාරීරං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

401. වාරි පොක්ඛරපත්තෙව, ආරග්ගෙරිව සාසපො;
යො න ලිම්පති [ලිප්පති (සී. පී.)] කාමෙසු, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

402. යො දුක්ඛස්ස පජානාති, ඉධෙව ඛයමත්තනො;
පන්නභාරං විසංයුත්තං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

403. ගම්භීරපඤ්ඤං මෙධාවිං, මග්ගාමග්ගස්ස කොවිදං;
උත්තමත්ථමනුප්පත්තං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

404. අසංසට්ඨං ගහට්ඨෙහි, අනාගාරෙහි චූභයං;

අනොකසාරිමප්පිච්ඡං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

405. නිධාය දණ්ඩං භූතෙසු, තසෙසු ථාවරෙසු ච;
යො න හන්ති න ඝාතෙති, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

406. අවිරුද්ධං විරුද්ධෙසු, අත්තදණ්ඩෙසු නිබ්බුතං;
සාදානෙසු අනාදානං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

407. යස්ස රාගො ච දොසො ච, මානො මක්ඛො ච පාතිතො;
සාසපොරිව ආරග්ගා [ආරග්ගෙ (ක.)], තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

408. අකක්කසං විඤ්ඤාපනිං, ගිරං සච්චමුදීරයෙ;
යාය නාභිසජෙ කඤ්චි [කිඤ්චි (ක.)], තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

409. යොධ දීඝං ව රස්සං වා, අණුං ථූලං සුභාසුභං;
ලොකෙ අදින්නං නාදියති [නාදෙති (ම. නි. 2.459)], තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

410. ආසා යස්ස න විජ්ජන්ති, අස්මිං ලොකෙ පරම්හි ච;
නිරාසාසං [නිරාසයං (සී. ස්‍යා. පී.), නිරාසකං (?)] විසංයුත්තං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

411. යස්සාලයා න විජ්ජන්ති, අඤ්ඤාය අකථංකථී;
අමතොගධමනුප්පත්තං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

412. යොධ පුඤ්ඤඤ්ච පාපඤ්ච, උභො සඞ්ගමුපච්චගා;
අසොකං විරජං සුද්ධං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

413. චන්දංව විමලං සුද්ධං, විප්පසන්නමනාවිලං;
නන්දීභවපරික්ඛීණං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

414. යොමං [යො ඉමං (සී. ස්‍යා. කං. පී.)] පලිපථං දුග්ගං, සංසාරං මොහමච්චගා;
තිණ්ණො පාරගතො [පාරගතො (සී. ස්‍යා. කං. පී.)] ඣායී, අනෙජො අකථංකථී;
අනුපාදාය නිබ්බුතො, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

415. යොධ කාමෙ පහන්ත්වාන [පහත්වාන (සී. පී.)], අනාගාරො පරිබ්බජෙ;
කාමභවපරික්ඛීණං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං [ඉදං ගාථාද්වයං විදෙසපොත්ථකෙසු සකිදෙව දස්සිතං].

416. යොධ තණ්හං පහන්ත්වාන, අනාගාරො පරිබ්බජෙ;
තණ්හාභවපරික්ඛීණං , තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

417. හිත්වා මානුසකං යොගං, දිබ්බං යොගං උපච්චගා;
සබ්බයොගවිසංයුත්තං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

418. හිත්වා රතිඤ්ච අරතිඤ්ච, සීතිභූතං නිරූපධිං;
සබ්බලොකාභිභුං වීරං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

419. චුතිං යො වෙදි සත්තානං, උපපත්තිඤ්ච සබ්බසො;
අසත්තං සුගතං බුද්ධං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

420. යස්ස ගතිං න ජානන්ති, දෙවා ගන්ධබ්බමානුසා;
ඛීණාසවං අරහන්තං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

421. යස්ස පුරෙ ච පච්ඡා ච, මජ්ඣෙ ච නත්ථි කිඤ්චනං;
අකිඤ්චනං අනාදානං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

422. උසභං පවරං වීරං, මහෙසිං විජිතාවිනං;
අනෙජං න්හාතකං [නහාතකං (සී. ස්‍යා. කං පී.)] බුද්ධං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

423. පුබ්බෙනිවාසං යො වෙදි, සග්ගාපායඤ්ච පස්සති,
අථො ජාතික්ඛයං පත්තො, අභිඤ්ඤාවොසිතො මුනි;
සබ්බවොසිතවොසානං, තමහං බ්‍රූමි බ්‍රාහ්මණං.

බ්‍රාහ්මණවග්ගො ඡබ්බීසතිමො නිට්ඨිතො.

(එත්තාවතා සබ්බපඨමෙ යමකවග්ගෙ චුද්දස වත්ථූනි, අප්පමාදවග්ගෙ නව, චිත්තවග්ගෙ නව, පුප්ඵවග්ගෙ ද්වාදස, බාලවග්ගෙ පන්නරස, පණ්ඩිතවග්ගෙ එකාදස, අරහන්තවග්ගෙ දස, සහස්සවග්ගෙ චුද්දස, පාපවග්ගෙ ද්වාදස, දණ්ඩවග්ගෙ එකාදස, ජරාවග්ගෙ නව, අත්තවග්ගෙ දස, ලොකවග්ගෙ එකාදස, බුද්ධවග්ගෙ නව [අට්ඨ (ක.)], සුඛවග්ගෙ අට්ඨ, පියවග්ගෙ නව, කොධවග්ගෙ අට්ඨ, මලවග්ගෙ ද්වාදස, ධම්මට්ඨවග්ගෙ දස, මග්ගවග්ගෙ ද්වාදස,

පකිණ්ණකවග්ගෙ නව, නිරයවග්ගෙ නව, නාගවග්ගෙ අට්ඨ, තණ්හාවග්ගෙ ද්වාදස, භික්ඛුවග්ගෙ ද්වාදස, බ්‍රාහ්මණවග්ගෙ චත්තාලීසාති පඤ්චාධිකානි තීණි වත්ථුසතානි.

සතෙවීසචතුස්සතා, චතුසච්චවිභාවිනා;
සතත්තයඤ්ච වත්ථූනං, පඤ්චාධිකං සමුට්ඨිතාති) [( ) එත්ථන්තරෙ පාඨො විදෙසපොත්ථකෙසු නත්ථි, අට්ඨකථාසුයෙව දිස්සති].

[ධම්මපදස්ස වග්ගස්සුද්දානං§යමකං පමාදං චිත්තං, පුප්ඵං බාලඤ්ච පණ්ඩිතං.§රහන්තං සහස්සං පාපං, දණ්ඩං ජරා අත්තලොකං.§බුද්ධං සුඛං පියං කොධං, මලං ධම්මට්ඨමග්ගඤ්ච.§පකිණ්ණකං නිරයං නාගං, තණ්හා භික්ඛු ච බ්‍රාහ්මණො.§ගාථායුද්දානං§යමකෙ වීසගාථායො, අප්පමාදලොකම්හි ච.§පියෙ ද්වාදසගාථායො, චිත්තෙ ජරත්තෙකාදස.§පුප්ඵබාලසහස්සම්හි, බුද්ධ මග්ග පකිණ්ණකෙ.§සොළස පණ්ඩිතෙ කොධෙ, නිරයෙ නාගෙ චතුද්දස.§අරහන්තෙ දසග්ගාථා, පාපසුඛම්හි තෙරස.§සත්තරස දණ්ඩධම්මට්ඨෙ, මලම්හි එකවීසති.§තණ්හාවග්ගෙ සත්තබ්බීස, තෙවීස භික්ඛුවග්ගම්හි.§බ්‍රාහ්මණෙ එකතාලීස, චතුස්සතා සතෙවීස. (ක.)]

ධම්මපදෙ වග්ගානමුද්දානං –

යමකප්පමාදො චිත්තං, පුප්ඵං බාලෙන පණ්ඩිතො;
අරහන්තො සහස්සඤ්ච, පාපං දණ්ඩෙන තෙ දස.

ජරා අත්තා ච ලොකො ච, බුද්ධො සුඛං පියෙන ච;
කොධො මලඤ්ච ධම්මට්ඨො, මග්ගවග්ගෙන වීසති.

පකිණ්ණං නිරයො නාගො, තණ්හා භික්ඛු ච බ්‍රාහ්මණො;
එතෙ ඡබ්බීසති වග්ගා, දෙසිතාදිච්චබන්ධුනා.

ගාථානමුද්දානං –

යමකෙ වීසති ගාථා, අප්පමාදම්හි ද්වාදස;
එකාදස චිත්තවග්ගෙ, පුප්ඵවග්ගම්හි සොළස.

බාලෙ ච සොළස ගාථා, පණ්ඩිතම්හි චතුද්දස;
අරහන්තෙ දස ගාථා, සහස්සෙ හොන්ති සොළස.

තෙරස පාපවග්ගම්හි, දණ්ඩම්හි දස සත්ත ච;
එකාදස ජරා වග්ගෙ, අත්තවග්ගම්හි තා දස.

ද්වාදස ලොකවග්ගම්හි, බුද්ධවග්ගම්හි ඨාරස [සොළස (සබ්බත්ථ)];
සුඛෙ ච පියවග්ගෙ ච, ගාථායො හොන්ති ද්වාදස.

චුද්දස කොධවග්ගම්හි, මලවග්ගෙකවීසති;
සත්තරස ච ධම්මට්ඨෙ, මග්ගවග්ගෙ සත්තරස.

පකිණ්ණෙ සොළස ගාථා, නිරයෙ නාගෙ ච චුද්දස;
ඡබ්බීස තණ්හාවග්ගම්හි, තෙවීස භික්ඛුවග්ගිකා.

එකතාලීසගාථායො, බ්‍රාහ්මණෙ වග්ගමුත්තමෙ;
ගාථාසතානි චත්තාරි, තෙවීස ච පුනාපරෙ;
ධම්මපදෙ නිපාතම්හි, දෙසිතාදිච්චබන්ධුනාති.

ධම්මපදපාළි නිට්ඨිතා.